UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY

Published and distributed under Permit (No. 739) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President.
A. S. Burleson,
POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 23 So. Boston, Mass., Birželio (June) 9 d. 1921 m. **Metai VIII**

Derybos su Lenkais Pertraukta

REIKĖS MUŠTIS SU LENKAIS.

Lenkai Neapsiima Pildyti Suvalkų Sutartį.

"ELTOS" ŽINIOS.

DERYBOS SU LENKAIS BRIUSELYJE YRA PERTRAUKTOS.

Lietuvos Delegacija Pareikalavusi, Idant Lenkai Vykintų Suvalkų Sutartį.

Nuo vice-pirmininko P. Klimo iš Briuselio birželio 2 dieną gautas yra toksai kablegramas:

"Derybos pertrauktos del lenkų pastatytos sąlygos, kad lygiomis teisėmis dalyvautų Vilniaus atstovai. Tas nepriimta teisės ir politikos žvilgsniu ir prieštarauja pačių lenkų engagementams (priimtoms sutartims) ir Tautos Sąjungos nutarimui Paryžiuje. Taškas. Mes pastatėme Suvalkų sutarties vykdimą. Rytoj rodos paskutinis posėdis. Byla vėl eis Tautų Sąjungos Tarybon. **Klimas.**"

Tokiu budu betarpiai tarp lenkų ir lietuvių vedamos Briuselyje derybos nutruko. Spėjama, jog Tautų Sąjunga vėl turės užsiimti musų ginčais su lenkais, jeigu tik neprisieis tie ginčai išnaujo ryšti kovos lauke.

Yra žinoma, jog musų Delegacija iš pat pradžios buvo priminusi lenkams, idant jie pildytų Suvalkų sutartį, ant kurios lenkai spalių 7 dieną yra pasirašę, ir pasisakę, jog toliau linijos Varėna-Bastunai - Soly - Švenčionis jie neeisią, iki galutinai nebus išrišti visi tarp lietuvių ir lenkų ginčai. Ant rytojaus po šios sutarties padarymo lenkai puola ant Vilniaus ir po kelių dienų kovos užėmė musų sostinę. Todel pirmas priminimas buvo, kad lenkai išsineštų už tos linijos. Lenkai nenorėjo klausyti ir derybos ėjo toliau. Lietuvių delegacija yra padariusi visą sutarties projektą dėleiVilniaus atgavimo, kad tik užbaigus laimingai derybos, tačiaus lenkų apetitas pačiose derybose pradėjo vis labiau augti. Rods p. Hymans juos yra pasmaginęs.

Pagaliaus jie pareikalavo, kad prie šių derybų butų priimti lygiomis teisėmis su visos Lietuvos atstovais dar ir Vilniaus atstovai, kuriuos prisiųstų Želigovskis. Tokiu budu jau pačias derybas nevedant, lenkai panorėjo perskirti Lietuvą į dvi dalis, butent į Vilniaus Lietuvą, kurią apgaulingai yra užėmęs Želigovskis ir į Kauno Lietuvą.

Suprantama, kad musų delegacija ant tokių pasiulymų tegalėjo tik vėl pasakyti: proszepanai, pildykite Suvalkų sutartį, eikite iš Vilniaus.

Ir tuomi užsibaigė derybos ant to pat punkto, nuo kurio prasidėjo. Matomai, geruoju nieko neįveiksime.

Lietuvos Informacijų Biuras.
2-VI-1921 m.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS REIKALU.

Amerikos lietuvių gyvenimo istorijon tapo įrašytas naujas skaitymas ir neužmirštinas lapas su antgalviu: "Amerikos Lietuvių Suvažiavimas Washingtone gegužės 30 ir 31 d., 1921 m."

Iš visų, kad ir tolymiausių kolionijų, kame tik lietuviai gyvena, suvažiavo jų atstovai ne kokiais savo reikalais, bet vienu visiems brangiu tikslu — išgauti kuogreičiausiai Lietuvos Respublikai nepriklausomybės pripažinimą ir tai ne nuo kokio kito asmens, kaip tik nuo naujai išrinkto didžiausios pasaulio demokratijos Prezidento Hardingo. Jau kiek pirmiau Amerikos lietuviai buvo susirupinę įteikti šios demokratinės Respublikos Prezidentui savo peticiją dėlei Lietuvos pripažinimo. Ant jos jie yra surinkę nuo Amerikos piliečių apie visą milijoną parašų, bet buvęs Prezidentas, tai dėlei nesveikatos, tai dėlei kitų priežasčių negalėjo jos priimti ir todel, kuomet tapo išrinktas naujasis Prezidentas, Amerikos lietuviai pasiskubo tą peticiją įteikti.

Drauge su savim jie yra pasikvietę ir jų senosios tėvynės kaimynus latvius ir estus, idant drauge su jais pakelti bendrą šauksmą — tebuna pripažintos nepriklausomomis ir Lietuva ir Latvija ir Estonija, kaipo naujos Pabaltijos pajurio valstybės. Ir ši Amerikos lietuvių surinktoji peticija tapo visų susirinkusiųjų atstovų, iki 150 žmonių, įnešta ir padėta Baltajame Name prieš Prezidento akis, o parinktieji šeši atstovai, d-ras Klimas iš Philadelphia, Elias ir Hertmanavičius iš Chicagos, kun. Jakaitis iš Worcesterio, Skritulskis iš New Birtain ir Ivaškevičius iš Boston, kaipo jų pasiuntiniai, žodžiu pareiškė apie reikalingumą skubesnio pripažinimo.

Visų trijų valstybių vardu kalbėjo kongresmonas Chandleris iš New York, išdėstydamas visą eilę motyvų, dėlei kurių reikėtų tą pripažinti suteikti. Be to toj delegacijoj dalyvavo senatorius King ir teisėjas iš New Yorko, gerb. Levy, paeinąs iš Lietuvos. Lietuvių Delegacijai pasisekė perskaityti paruoštą pareiškimą dėlei Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo. Šio adreso atydžiai klausėsi Prezidentas Harding'as ir buvęs drauge Valstybės Sekretorius Hughes. Latviai ir Estai yra įteikę savo apreiškimus. Prezidentas Harding'as išklausęs šiuos reikalavimus ir priimdamas peticiją, yra pareiškęs delegacijai, jog klausimas dėlei pripažinimo jau yra paimtas svarstyti atatinkamų įstaigų.

Po įteikimo šios peticijos lietuvių suvažiavimas turėjo dar du savo posėdžiu, kuriuose priimta visa eilė nutarimų, apie kuriuos bus pranešta paskiau.

Čion galima pažymėti, jog buvo pasiųstas pasveikinimas Lietuvos Steig. Seimui, o taippat telegrama Lietuvių Delegacijai į Briuselį, idant drąsiau ir stiprau gintų Vilnių ir kitas lenkų okupuotas dalis. Atvadavimui Vilniaus nuo birželio 14 dienos nutarta padaryti aukų rinkimas visose kolionijose, o lygiai ir pačių bonų pardavinėjimas. Išrinktas iš penkų asmenų: J. Griniaus, J. Tareilos, F. Bagočiaus, A. B. Strimaičio ir J. Širvydo paskolos prižiurėjimo komitetas. Pagaliaus nuo visų Amerikoje gyvenančių lietuvių nustatyta rinkti Lietuvos valstybės reikalams per Lietuvos Piliečių Sąjungą tam tikras mokesnis po tris dolerius. Tačiaus apie visus šiuos nutarimus ir eilę kitų bus pranešta paskiau drauge su paskelbimu suvažiavimo protokolo.

Nuo Lietuvių Delegacijos Pirmininko Ern. Galvanausko birželio 2 dien. Lietuvos Atstovybė yra gavusi atsakymą tokio turinio:

"Perduokite Lietuvių Suvažiavimui: Delegacijos vardu dėkoju Amerikos lietuviams už sveikinimą ir paramą. **Galvanauskas.**"

Lietuvos Informacijų Biuras.
3-VI-1921 m.

DĖLEI ATLYGINIMO IŠGAVIMO TARNAVUSIEMS AMERIKOS KARIUOMENĖJE.

Lietuvos Atstovybės Amerikoje Atsišaukimas.

Daug lietuvių jaunuolių didžiojoje karėje kariavo po Amerikos vėliava. Vieni neteko gyvasties, kiti sveikatos, už liuosybę žmonijos, už laisvę musų tėvynės Lietuvos Kai-kurie jų neturėjo jokių Amerikos pilietybės poperų.

Šių jaunuolių vardai turėtų buti minėtini ir todel prašome visų tų, kurie tarnavo po dėdės Samo vėliava (arba apie juos žino) pranešti Lietuvos Atstovybei Amerikoje: vardą, pavardę, adresą, kokioje dalyje kariuomenės, kur, ir kaip ilgai tarnavo ir t. p., kad jų vardus įtraukus į sąrašus Amerikos lietuvių, kurie yra prisidėję prie pasaulinio karo.

Be to butų naudinga žinoti, kiek musų jaunuolių žuvo mušių laukuose, kiek liko be sveikatos ir apskritai, kiek yra nukentėjusių, dėlei šio karo, idant jie arba jų giminės gautų ir tinkamą atlyginimą. Taigi prašome pranešti apie tuos, kurie patįs jau negali pranešti, t. y., kurie žuvo karės laukuose.

Didžiosios pasaulio karės laiku daug lietuvių kareivių, taip lygiai Suv. Valst. Amerikos piliečių, kaip ir tokių, kurie nebuvo tada Suv. Valst. Amerikos piliečiais, buvo apsidraudę savo gyvastį Karės Rizikos Apdraudos Skyriuje (Bureau of War Risk Insurance), Washington, D. C., nuo $1,000 iki $10,000. Ištikus mirčiai, apdraudą galėjo gauti jų giminės ar pažįstami, kuriems patys kareiviai yra paskyrę.

Sulig įstatymų, sekamos ypatos galėjo buti paskirtos gauti apdraudos pinigus: Tėvai, tėvų tėvai, patėviai, tėvai po teismu, pati ar vyras, vaikai, vaikų, vaikai po teismų, broliai, seserys ne vieno tėvo vaikai, broliai po teismų, seserys po teismų, dėdė, teta, brolėnai, broliaduktės, švogeris, švogerka ir tokia ypata, kurios santikiai prie apdraudos kareivio buvo kaipo tėvo santikiai per metus ar daugiau laiko prieš kareivio verbavimą, ir tokios ypatos vaikai apdraustos ypatos pačios ar vyro tėvai, tėvų tėvai, tėvai po teismų.

Yra daug tokių apsidraudusių lietuvių kareivių, kurie tapo karės lauke nukauti ir kurie paliko ar vieną, ar kitą aukščiau pažymėtų ypatų, kuriems priklauso gauti apdraudą už jų gyvastį.

Kai-kurioms ypatoms jau išmokama už tokių kareivių gyvastį kiekvieną mėnesį po 57.50 už $10,000 apdraudos. Šita suma yra mokama per 20 metų.

Yra ir tokių ypatų, kuriom priklauso gauti jų giminės paskirtą apdraudą, bet-gi, kurie ar nezino, kur kreiptis ar kokiu budu tokią apdraudą reikalauti ar jiems yra paskirta gauti. Lietuvos Atstovybės Amerikoje Juridinis Skyrius gali tokiems žmonėms tarpinikauti reikale išgavimo jiems priklausančių apdraudos pinigų.

Kreipiantiems yra patartina visados, kur galima, suteikti nuo Bureau of War Risk Insurance gautus laiškus ir raštus. Tiesa, kurie tikrai mano, kad jiems savo giminės, žuvusios karėje buvo aprašyta apdrauda, bet-gi kurie neturi tam tikrų prirodymo raštų, yra patartina privale prašymo kreiptis prie Lietuvos Atstovybės Amerikoje, Juridinio Skyriaus reikale ištirymo. Tokiame prašyme yra patartina paduoti kuo pilniausiai informacijas apie žuvusį karėje, kaip tai: jo vardą, pavardę, adresą, kokioje dalyje kariuomenės buvo, kada įsirašė, ar buvo paimtas kariuomenėn, kada tapo užmuštas ir t. t.

Apart apdraudos yra Suv. Valst. Valdžios Amerikoje mokama taip vadinamas "Compensation" arba atlyginimas tokioms ypatoms, kurios prieš ir karės laike buvo žuvusio arba sužeisto kareivio užlaikomos. Tokios užlaikomos ypatos turi įteikti pilnus ir aiškius prirodymus, jog jos buvo ištiesų, ir ant kiek užlaikomos. Šios ypatos gali, aiškiai prirodžius, kad jos buvo užlaikomos, gauti atlyginimą: našlė, vaikai ir užlaikomi tėvai, jei kareivis yra žuvęs ar nuo sužeidimo, ar nuo ligos karės tarnystėje.

Taip vadinamas "Conpensation," atlyginimas, yra Suv. Valst. Amerikos mokamas apart Karės Rizikos Apdraudos. Atlyginimas yra mokamas atsitikus mirčiai prieš arba po paliuosavimo iš kariuomenės, betgi priežastis mirties turi buti nuo sužeidimo arba ligos pagautos tarnystėje, o ne per savo kaltę.

Atsitikus mirčiai kareiviai, arba prieš, arba po paliuosavimo ar rezignacijos, jei mirties priežastis yra nuo sužeidimo gauto arba ligos pagautos tarnystėje, paskirta mokestis yra mokama nėmesiniai jo našlei per

(Tąsa ant 5 pusl.).

Liet. Suvažiavimas Washington

SUVAŽIAVO 131 ATSTOVAS.

Prezidentui Hardingui Įteikta Peticija su Milijonu Parašų.

PADĖKA GERB. J. VILEIŠIUI.

Laikraščius skaitančiai visuomenei jau žinoma, kad Lietuvos Atstovybė Amerikoje yra paskelbusi atsišaukimą į Amerikos lietuvių visuomenę, draugijas, organizacijas ir pavienius veikėjus, šaukiant juos į suvažiavimą, kuris ir įvyko gegužės 30 d.. Šiuomi noriu pasidalinti su sandariečiais tomis žiniomis, kas buvo nuveikta šioje Amerikonų gerbiamoje kapų apvainikavimo dienoje (Decoration Day).

Suvažiavimo pirma sesija turėjo prasidėti 3:30 val. po pietų, viename iš puikiausių viešbučių, Washington Hotel. Bet kad pasitaikės patogus laikas — dvi dienos šventės — tai pasirengusių dalyvauti suvažiavime atstovų, vieni atvyko iš vakaro, kiti anksti iš ryto, idant susipažinus su didžiausios respublikos sostapiliu,Washington, D. C., aplankius žymiausias vietas, kurių čionai yra gana daug, jau buvo atlaikytas posėdis, ir buvo nutarta aplankyti Arlington kapus, sudėti vainiką ant kapo Leitenanto Harris'o, amerikiečio, kurio tėvai gyvena Harrisburg, Pa., laisvanoriai nukeliavusio Lietuvon, Kaunan, pagelbėti lietuviams kovoje už savo nepriklausomybę ir, lenkams suprovokavus sukilimą Lietuvoje, šis Amerikos pilietis, Leitenantas Harris žuvo toje kovoje 1920 m., vasario mėnesyje.

Prie apvaikikavimo šio karžygio kapo buvo pasakytos graudingos, patriotiškos prakalbos: Angliškai kalbėjo kapelionas kun. Jonaitis, iš Omaha, Neb., o lietuviškai Lietuvių Piliečių Sąjungos Pirmininkas, J. W. Lutkauskas iš New York, N. Y.

Šitas atminimas padarė didelę įtekmę į amerikonus, o ypatingai į vėlionio artimus gimines ir draugus, atvykusius iš Harrisburg aplankyti kapą žuvusio karžygio už Lietuvos laisvę.

Penktą valandą po pietų jau buvo pilna svetainė Roof Garden lietuvių iš visų Amerikos šalių, suvažiavusių, laukiančių sugrįžtant Lietuvos Atstovybės ir ankščiau atvykusių delegatų, kurie ėmė dalyvumą procesijose apvainikavimo Leitenanto Harris kapo.

Sesiją atidarė pil. M. J. Vinikas, pareikšdamas suvažiavimo tikslus ir pilną programą. Kol buvo sutvarkytas atstovų surašas, buvo paprašytas Lietuvos atstovas, gerb. Vileišis prakalbėti į susivažiavusius. Kuomet p. Vileišis pasistojo pasveikinti delegatus pasipylė delnų plojimas ir, užpraponavus delegatui iš Boston, Mass., advokatui F. J. Bagočiui, visi delegatai atsistojo ir pasveikino lietuvišku tris kartus: URA!

Gerb. Vileišis prakalbojo pabriežė savo motto, kaipo valstybio žmogaus bepartyviškumą, pareiškė, kad trumpoje ateityje iškeliaus Lietuvon, ir kad iš Lietuvos busią atsiųstas Černeckis ar Voldimaras ir pareiškė savo norą, kad Amerikos lietuviai remtų savo valstybės reikalus bendrai, nežiurint, kas neužims jo vietą, kad suprastų tą šventą pareigą statyti abelnus lietuvių ir Lietuvos laisvės reikalus augščiau visų partijų, kas neretai pas mus atsitinka, kad besiginčydami už sriovių principus apleidžiam svarbiausius valstybinius reikalus.

Po tam buvo renkamas prezidiumas suvažiavimo vedimui. Viešu balsavimu išrinkta Susivienyjimo Lietuvių Amerikoje Prezidentas, St. Gegužis iš Mahanoy City, Pa., pirmininku, advokatas J. Junikis iš Omaha, Neb., pirmu vice-pirmininku, advokatas F. J. Bagočius iš Boston, Mass., sekretorium, J. J. Hartmanavičius iš Chicago, Ill. I. sekretoriaus pagelbininku ir P. Mickeliunas iš Chicago, Ill. II. pagelbininku.

Rezoliucijų komisijon išrinkti: J. O. Širvydas, Brooklyn. N. Y.; advokatas J. S. Lopatto iš Wilkes Barre, Pa.; J. W. Lutkauskas iš New York, Pa.; J. Alijošius iš Chicago, Ill.; ir Dr. E. G. Klimas iš Philadelphia, Pa.

Presos komisijon išrinkti: Dr. A. Dambrauskas iš Philadelphia, Pa.; Dr. J. J. Bielskis, iš New York, N. Y.; ir Dr. A. Bacevičia iš Elizabeth, N. J. Po šiam susitvarkymui padaryta pertrauka vakarienei iki 8-tai val. vakare.

Antroji Sesija. Pirmininkas Gegužis atidaro sesiją trumpa prakalba į susirinkusius delegatus. Užsiregistravusių delegatų buvo 131 ir keletas svečių. Ant programo iš eilės buvo perstatymas susirinkusiems suteikimo vieno milijono Amerikos lietuvių ir simpatizatorių Lietuvos nepriklausomybei parašų, bet kad Lietuvos Atstovybė turėjo pasitarmą su čion atvykusiais kitame kamba-

(Tąsa ant 4 pusl.).

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 1 kp., Brooklyn, N. Y.:
Juozas Kazlauskas.
Prie 3 kp. Mahanoy City, Pa.:
Jonas Vengris.
Prie 16 kp., Worcester, Mass.:
Antanas Kriaučialis,
Petras Skrickis.
Prie 32 kp. New Britain, Conn.:
Viktoras Abečiunas,
Mykolas Karašauskas,
Kazys Kasparavičius,
Jonas Šukaitis,
Petras Kazlauskas.
Prie 34 kp. Dayton, Ohio:
H. J. Sakalas.
Prie 43 kp., N.S. Pittsburgh,Pa.:
Tadeušas Staškus,
Povilas Dragys,
Martynas Jugikienas.

PAVYZDINGA KUOPA.

Tarpe A. L. T. Sandaros kuopų viena iš pavyzdingiausių, t. y. 32 kuopa, kuri yra mažame miestelyje, New Britain, Conn. Ši kuopa sutverta kovo mėnesyje, 1920 m. ir sulig ten gyvenančių lietuvių skaitliaus ji yra pralenkus visas kitas kolionijas, nes vos tik metai laiko kaip gyvuoja, o narių skaitliuje turi 63, iš kurių tarpo 19 prisirašė šiais metais. Taipgi minėta kuopa šiais metais iš savo iždo suteikė net $70.00 Sandaros spaustuvės skolų išmokėjimui. Taipgi reikia pastebėti, jog šiais metais 32 kp. valdyba susideda iš veikliausių tėvynainių, kurie savo energingu veikimu yra kaipo nenulaužiamas ramstis musų organizacijos ir tuomi savo veikimu skleidžia apšvietą ir kulturą lietuvių liaudies tarpe. Visai nėra jokios abejonės, jog ši kuopa, kuomet sulauks dvejų metų savo gyvavimo sukaktuves, bus pralenkus visas kitas kuopas.

Tad reikėtų visiems imti pavyzdį nuo 32 kp., stoti į energingą veikimą, skleisti apšvietą, ir tuomi vesti lietuvių liaudį į šviesesnę ateitį ir gerovę.

K. J. PAULAUSKAS,
"Sandaros" Adm.

SANDARIEČIŲ ATYDAI!

GERBIAMIEJI:

Šiuomi pranešu, kad Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Centralinė Valdyba laikys savo pusmetinį posėdį, Liepos 2 d., 1921, ir kad laike posėdžio bus svarstoma: 1) Budai išplatinimo Sandaros idėjos; 2) artimesnis susirišimas su Lietuva; 3) kaip A. L. T. S. turėtų atsinešti į Misiją, jei joje vadovaus Mostowskiai ir t. p.; 4) svarstymas patarimų iš kuopų del abelno pagerinimo A. L. T. S.; 5) klausimas prelekcijų.

Yra labai geistina, kad kiekviena kuopa ir pavieni nariai stengtųsi prisiųsti įvairius patarimus viršminėtuose ir kituose Sandaros svarbiuose klausimuose. Vasaros metas, visur pilna gyvumo, na tai ir čion jo šiek bei tiek pašvęskite. Atminkite, kad Sandara pergyveno sunkiausius laikus, atsigynė nuo priešų, ačiu jums, jau skolos sumažėjo ir skaitlius narių padidėjęs. Bet, toli gražu, dar yra daug, daug darbo ir reikia daug pasišventimo, kad pastačius A. L. T. Sandarą ant gero, tvirto ir saugaus papėdžio.

Su gilia pagarba,
PIUS J. ŽURIS,
A. L. T. Sandaros Pirm.

A. L. T. SANDAROS NARIŲ PAREIGOS ORGANIZACIJOS LABUI.

Kokias pareigas mes, sandariečiai,privalome atlikti savo organizacijai, jeigu norime, kad musų organizacija augtų ir stiprėtų? Ir kaip mes galime atlikti tas pareigas? Aš sakysiu, kad yra lengvas budas musų atlikimui tų pareigų, kurios yra butinai reikalingos greitame laike atlikti, ypatingai šiame svarbiame lietuvių tautos atgijimo laike.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara gyvuoja jau 5-ti metai, yra skaitlinga nariais ir dar kiekvienus metus tas skaičius didėja. A. L. T. Sandara išleidžia laikraštį "Sandarą", kuris neša tiesos žodį musų lietuvių visuomenei ir platina kulturinį susipratimą tarpe musų brolių lietuvių; taipgi tobulina tautinį susipratimą lietuviuose. Turėdami menyje visą tai privalome nepamiršti, kad musų organizacija įsigavo savą spaustuvę, kuri reikalinga musų organizacijos gerovei, be organo organizacija negali gyvuoti ir plėtotis, o įsigavimas savo organo lėšavo daug kapitalo. Todėlei suprantama, kad reikėjo užtraukti paskolą, idant įsigauti spaustuvę su reikalingomis mašinėrijomis ir su visais reikalingais įtaisymais. Tas aišku mums, sandariečiams, kaip diena.

Tadgi, kartą užsitraukus skolą, reikia ją atiduoti skolintojui ant jo pareikalavimo, o to jau reikalauja skolintojas.

Pereitame sa dariečių N. A. Apskričio suvažiavime, kuris įvyko geg. mėn. 1-mą d., So. Bostone, buvo daug kalbama ir diskusuojama, kas-link panaikinimo A. L. T. Sandaros skolos (morgage). Atstovai, dalyvavę tame suavžiavime, nutarė, kad visos kuopos stengtųsi prisidėti prie panaikinimo tos skolos. Čia neišvengiama musų narių pareiga. Panaikinimui tos skolos yra išleista A. L. T. Sandaros paskolos notos ir pardavinėjamos nariams, su tikslu paimti tą skolą į savo rankas. A. L. T. S. nariai, išpirkdami tas notas, paima tą skolą ant savęs ir už įdėtus pinigus gauna šeštą nuošimtį; taigi narys pinigus gali atgauti bile kada jam pareikalavus, todel čia nėra jokios rizikos, yra saugus skolinimas ant didelio nuošimčio. Bet musų nariai mažai teatkreipia domės kas-link pirkimo tų paskolos notų, ir iš to turėti sau naudą ir atlikti pareigą organizacijai. Tiesa, yra daug narių, jau nusipirkusių tų paskolos notų, bet visgi didesnė narių dalis dar nėra pasinaudojus šia proga, nėra dar pirkę.

Kodel taip yra? Nejaugi musų nariai negali suprasti to, kad jų įdėti pinigai neštų jiems šeštą nuošimtį, kurį dabar Sandara turi užmokėti visai svetimam žmogui tą, ką mes patys galėtume gauti? Vieni musų nariai to nesupranta, kiti sakosi negalį pirkti del bedarbių. Bet gerbiamieji sandariečiai! kada mes returėsime kliučių? Visada jų buvo ir bus — ne vienos, tai kitos. Tiesa, dabar yra sunkiausi laikai — bedarbės; vienok mes turime jieškoti budų, kuriais galima butų sunaikinti tą skolą (morgage). Tas morgičius jau per daug ilgai ant musų sprando sėdi.

Aš manau, kad vis-gi galima jį nutraukti nuo musų sprando, jeigu tik mes visi stengtumės. Mes turime kelis tukstančius narių savo organizacijoje ir yra geras skaičius darbščių narių. Taipgi turime kuopų organizatorius, ir šiaip jau veikėjus, tad kodel mes snaudžiame? Ko mes laukiame?! Juk mes visi galime didelį darbą, gražų darbą atlikti, jeigu tik imtumės išvien kooperatyviai veikti, tuomet ne tik skolą panaikintume, bet dar pakeltume organizacijos narių skaičių.

Kaip-gi tą darbą pradėti? Aš sakysiu taip: jeigu mes visi, A. L. T. Sandaros nariai stengtumės kiekvienas prirašyti į metus laiko po tris narius, na, bus tokių narių, kurie prirašys 5-8 naujus narius, tad jau gale metų mes turėtume daug tukstančių naujų narių; o tie tukstančiai narių atneštų musų organizacijai tukstančių dolerių, ir tokiu budu sunaikintume tą skolą.

Tokia pareiga musų nariams negali buti sunki, arba visai negalima. Galimybė yra, tik mums norų reikia, ir tam pasišventimo, o tuomet viskas butų ir yra galima. Aš tą žinau, man to nieks negali pasakyti. Aš be jokios sunkianybės užrašau naują narį kas vieną mėnesį, tai kodel kitiems negalima?... Broliai sandariečiai! Vis mes tą galime padaryti, tik pamėginkime, o pasekmės turėsime.

Prirašykime savo draugus, pažįstamus.

Tiesa šiuo reikalu turi rupintis kuopų virsininkai ir organizatoriai. Broliai ir draugai, sandariečiai! Jus patys stebėsitės iš savo pasisekimų, jeigu tik jus parodysite norą pasidarbuoti, o čia kaip tik musų užduotis platinti apšvietą tarpe žmonių. Tą tik galime atlikti prirašant naują narį prie šios garbingos organizacijos, kuris budamas nariu šios organizacijos, skaitydamas laikraštį "Sandarą", galės buti pažangesniu — tai viena. Antra gi — jeigu neprirašysi naują narį, tai gauk naują skaitytoją "Sandarai."

Sakau, musų pareiga tą padaryti, todel draugai, dirbkime visi, ir tik taip dirbdami galėsime sunaikinti tą morgičių, nusikratyti tą bėdą; ir podraug išauklėsime milžinišką organizaciją. Todėlei, gerb. nariai ir kuopų viršaičiai, pirkime paskolos notas, ir stengkimės kodaugiausia naujų narių gauti, arba užrašyti naujų skaitytojų "Sandarai". Gale metų pamatysime, kad mes didelius darbus busime nuveikę musų organizacijai. Visi prie darbo, draugai, paleiskime po keletą šuvių tan skolos naikinimo cieliun. **Sermėgius.**

Iš A.L.T.S. Kp. Veikimo.

RACINE, WIS.
Pranešimas.

Gerbiami vietiniai sandariečiai! Nepamirškite, kad mus 35 kp. bus piknikas birželio 12 d., Midway Parke. Prašome visų, kad netik patys atvyktumėte, bet dar ir savo pažįstamus užkviestumėte, kad ko daugiausia dalyvautų tame mus piknike, nes bus vienas iš pavyzdingiausių. Yra ruošiamas programas. Visi svečiai bus patenkinti. Kviečiame visus lietuvius atvykti. Širdingai kviečiame ir kaimynus lietuvius atsilankyti ir drauge linksmintis su mumis.

Prot. rašt. **M. Kasparaitis.**

PITTSTON, PA.

Gegužės 10 d. Sandaros kuopa parengė prakalbas Dr. Alseikai. Prakalbos nusisekė vidutiniai. Aukų Vilniaus atvadavimui surinkta $51.00. Taipgi išparduota kelioliką "Varpo" bendrovės akcijų.

Pora dešiniųjų fanatikų bandė pakelti prakalbose larmą, bet tas jiems nepasisekė.

Gegužės 30 d. išvažiavo į Lietuvą vienas iš turtingiausių Pittstono lietuvių — Juozas Andriušis. P-nas Andriušis yra atsižymėjęs tuo, kad aplenkė visus šios apielinkės vertelkas, pirkdamas Lietuvos Paskolos boną už $1,000.

Vietinis klebonas, kunigas Kasakaitis veda kovą su bedieviais. Gegužės 8 d. iš sakyklos persergėjo inames, kad bedievių nelaikytų ant stancijos.

Darbai angliakasyklose eina gerai ir kas mėgsta dirbti, tai nesunku yra gauti darbas.

Aivala.

DAYTON, OHIO.
34 kp. A. L. T. S. Veikimas.

Geg. 29 d. įvyko piknikas, kuriame dalyvavo nemažas svečių burelis ir visi skirstėsi vėlybai su užganėdinimu namo. Kuopai dar pelno liko keletas dolerių. Pridera ištarti padėkos žodis to pikniko darbininkams, o ypač Onai Gužauskienei, už gabų parpardavinėjimą saldžių visokių daiktų. Taipgi pardavėjams: J. Pažėrai ir Ig. Gužauskui. Ir už gerą tvarkos vedimą ir skaitlynių A. Griciui. Naujam nariui J. Sakalui, už veltui daiktų nuvežimą ir parvežimą ir podraug visiems svečiams, kurie dalyvavo musų piknike.

34 kp. iš iždo paskolino del Sandaros morgičių subombardavimo 50.00 dol. be jokio nuošimčio, o jeigu reikalas bus, tai ir dovanos visai. O kur tos musų senos didžiulės kuopos ar apskričiai pasidėjo, kad negirdėti šaudant iš didžiųjų kanuolių? Kur-nekur pasigirsta tik iš saidoko su vilyčia. Oi vyručiai! tokiu šaudymu tvirtovės nesugriausime! Nors pradėkite iš penkcolinės su $50.00 dol., kaip padarė 34 kp. O gal visos kuopos ar apskričiai daro naujus išradimus per vasaros sezoną? Na, pagyvęsiu, pamatysiu, katra kuopa ar apskritys smarkiausia ištrenks ir gaus "atlyčiją."

Jer. Urbonas.

ROCHESTER, N. Y.

Vietiniai tautininkai gegužės 22 Sencca Parke surengę buvo išleistuves gerb. veikėjui Petrui Petroniui, kuris iškeliauja į Lietuvą, savo Tėvynę, kuris ją mylėjo ir darbavosi del jos labo. Išvažiavime dalyvavo pusėtinas lietuvių burelis išreikšdamas paskutinį atsisveikinimą gerb. musų veikėjui.

Prie visokių užkandžių, buvo ir programėlis. Pil. N. Yodviršiui paaiškinus išvažiavimo tikslą, tapo perstatytas kalbėtojas St. Klimaitis, kuris gana puikiai pritaikintoje prie išvažiavimo prakalboje, tarp kitų išreikštų žodžių, pasakė: "Nors tu, gerb. Petroni, apleidi mus, bet musų mintys ir siela visados bus tvirtai surištos, nes vienodi siekiai musų visų tautininkų — kova už visiškai nepriklausomą Lietuvą."

Antras kalbėjo Kazys Gečias; išreiškė geriausius linkėjimus iškeliaujančiam.

Antgalo kalbėjo gerb. P. Petronis, atsisveikindamas pasakė, kad nors dabartiniu dar laiku į Lietuvą lenda plėšikai lenkai,dar reiks lietuviams grumtis su jais, gal dar daug reiks ir kraujo pralieti už liuosybę musų tautos, bet, sako, aš nebijau, reikalui esant stosiu su ginklu rankoje prieš priešą, velik žut nuo užpuoliko kulkos, nėkaip nelaisvėje vergauti po kitų globa. Toliaus sako: tuojaus parkeliavęs prisirašau prie Šaulių ir petys į petį kariausiu už Lietuvos nepriklausomybę.

Paskiaus įteikta dovanos gerb. Petroniui: didelė trispalvė Lietuvos vėliava ir auksinis žiedas nuo draugijos Lietuvos Sunų ir Dukterų, kurioje jis buvo užrašų raštininkas per pastaruosius 3 metus ir vienas iš tvėrėjų šios draugijos.

Dar dekliamavo Top. Valaniškienė dvejas eiles. Programu visi išvažiavime dalyvavusieji užganėdinti.

Labai mums, likusiems tautininkams, yra nemalonu skirtis su P. Petroniu. Gerb. veikėjas buvo vienas iš darbščiausių musų kolionijoje ir uolus platintojas sandariečių idėjos ir laisvų minčių ir priklausė vien tik prie tautiškų draugijų: prie A. L. T. S. 21 kuopos, T. M. D. 52 kuopos, Gelbėjimo draugijos, Lietuvos Sunų ir Dukterų draugijos, irgi prisidėjęs gausiomis aukomis del Lietuvos reikalų, dalyvavo dviejuose seimuose: Brooklyn, N. Y., T. M. D. Seime ir New York'o visuotinam lietuvių Seime 1918 m.

Laimingos kelionės, gerb. musų drauge! Tikimės, kad Lietuva sulaukus tokį savo sunų turės naudos, nes tokios ypatos dabartiniu laiku ten yra reikalingos.

Ant pat galo gerb. Petronis priminė apie aukas Lietuvos Šauliams Rokiškio apskr. Aukojo sekančios ypatos po $1.00: P. Petronis, S. Klimaitis, N. Yuodviršis, P. Šukys, J. Žemaitis, P. Bugailiškis, P. Šlapelis, M. Maigienė, M. Yokšienė, T. Valaniškienė, V. Gečienė, P. Indilas, A. Usevičius, K. Ragauskas, L. Petronis, kiti smulkiau, viso labo sumesta 17 dol. 58c., kurie p. Petroniui įteikta, idant ypatiškai parvežtų Rokiškio apskričio Šauliams.

Visiems žinomas.

BALTIMORE, MD.

Gegužės 22 d. buvo surengtos prakalbos daktarui D. Alseikai, pastangomis A. L. T. Sandaros 5-tos kuopos. Daktaras D. Alseika kalbėjo dviejuose atvejuose. Pirmoje dalyje savo kalbos plačiai nupiešė dabartinę Lietuvos padėtį ir kaip mes geriaus galim atgauti Vilnių ir Mažąją Lietuvą. Kalbėtojas nurodė, kad vien per atėmimą dvarų ir išdalinimą jų bežemiams ir mažažemiams ir atskyrimą bažnyčios nuo valstybės ir mokyklų nuo bažnyčios, o ne taip, kaip kad kunigų organas "Draugas" ir visa klerikalų partija reikalauja.

Antroje prakalbos dalyje dr. D. Alseika kalbėjo apie "Varpo" bendrovę, apie jos reikalingumą ir kaip mes patys sau ir valstybei gero padarytume, prisidedami prie "Varpo" bendrovės. Akcijų prakalbose nepirko nė vienas, nes buvo jau vėlus laikas ir labai šiltas vakaras, taip kad žmonių labai mažai buvo. Bet po prakalbų daktarui Alseikai perėjus per vietinius veikėjus ir taip rėmėjus Lietuvos valstybės, pardavė viršaus šimto akcijų. Norint čionai darbai prastai eina, bet suprantanti žmonės vis prisideda prie prakilnių darbų.

Po pirmam atvejui buvo renkamos aukos Vilniaus atvadavimui. Sekanti piliečiai aukojo atgavimui Vilniaus, Lietuvos sostinės: **Po penkis** dolerius aukojo: Juozas Bajoras, A. Žalnieraitis, En. Balsis. **Po du** dolerius: K. Keidošius, W. Treinis, Aleks. Šioris, Pet. Karalius, J. Mačiulaitis. **Po vieną** dolerį: J. Šakalis, J. Adomaitis, J. Skabickas, W. Liutvaitis, J. Gutauskas, J. Mockeviče, S. Mažeika, J. Sanvaitis, F. Čepulis, A. Bučnis, M. Kilekeviče, be pavardės. Smulkių aukų surinkta $10.95. Stambių $37.00. Viso $47.95. Visiems aukojusiems širdingai tariame ačiu. Rengimo Komitetas,

Per **Juozas A. Gutauskas.**

P. S.—A. L. T. SANDAROS 5-tos KUOPOS NARIAMS.

Yra kviečiami daugiau lankytis į susirinkimus ir kad kiekvienas po naują narį atsivestumėt. Susirinkimai buna paskutinę pėtnyčią kiekvieno mėnesio, Lietuvių Atletų Kliubo rumuose, ant antrų lubų, 7:30 val. vakare.

Vice-pirm. J. A. Gutauskas.

SUSIRINKIMAI.

DETROIT, MICH.

A. L. T. Sandaros 29 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks antrą nedėldienį, birželio 12 d., 1:30 val. po ietų, po No. 5249 Joscampau ir Frederich Sts. Taigi meldžiu visų sandariečių dalyvauti. Taipgi nepamirškite savo draugus ir drauges atsivesti, nes dabartiniai svarbus nuotikiai musų Tėvynėje Lietuvoje verčia mus, sandariečius, giliai tą apsvarstyti ir gerus užgirti, o blogus nurodyti ir reikalauti jų atitaisymo, nes sykį pražiopsojus savo gerovę paskui turėsime brangiai už tai užmokėti saso vergove.

Atminkite, broliai, tą, kad juodoji gauja dirba išsijuosus, kaip Lietuvoje, tai ir čia Amerikoje. **J. Laukonis,**
29 kuopos pirmininkas.

NAUGATUCK IR UNION CITY, CONN.

A. L. T. Sandaros 57 kp. susirinkimas bus seredos vakare, 7 valandą, birželio 15 d. Lietuviškoje svetainėje, Linden Park. Gerbiami sandariečiai ir sandarietės! Meldžiu visus į minėtą susirinkimą, nes bus labai daug ko naujo apkalbėti. Visi gerai žinom, kad musų kuopa rengia milžinišką pikniką, tai turim aptarti, kaip mes turėsime prisidėti tam su visokiais darbais. Taigi nepamirškite visi ateiti ir su geromis mintimis galetume ką nusvarstyti. Meldžiu visus, kad nedirbate, tai turim laiko, visi mieli broliai, ateikite ir užsimokėkite už "Sandarą."

Užkviečia 57 kp. rašt.
F. Vilkas.

AMSTERDAM, N. Y

A. L. T. S. 67 kp. nariai ir narės! Šiuomi pranešu, kad susirinkimas įvyks birželio 13 d., 7:30 val. vakare, po numeriu 117 E. Main St., Amerikos Lietuvių Kliubo svetainėje, aptarsim visus bėgančius reikalus, taipgi ir apie gegužinę, kuri įvyks 16 d. liepos.

Per. **J. A. Urbelis.**

"ELTOS" ŽINIOS.

APIE PADĖTĮ NEUTRALĖJE ZONOJE.

Gautomis žiniomis, balandžio 9 d. Smalėnų kaime lenkų žandarai 3 val. po pietų puolė Vaitakiemio kaimą į Punsko valsčiaus, musų pusėje Suėmė asmenis: A. Kuosą, 28 metų, M. Adukanskį, 60 metų, R. Adukanskį, 70 m., K. Gaidzinskį, 55 m., P. Bubkanskį, 38 m., Š. Lukaševičių, 60 metų, ir kaimo seniuną, J. Šupinską, kurį smarkiai sumušė. Suimtuosius nuvarė į Smalėnus. Per dvi dienas reikalavo pasakyti, kas yra šauliai ir kas suėmė balandžio 8 d. 2 lenkų žandarus. Nieko neišgavus, visi ukininkai buvo paleisti sąlyga, kad po trijų dienų butų paleisti balandžio 8 d. suimtieji lenkų žandarai. Už nepaleidimą grąsė sudenginti visą kaimą ir sunaikinti turtą. Suimant ukininkus buvo suimti jų arkliai ir laikomi dvi dienas neėdę. Ukininkai buvo taip sumušti, kad, sugrįžę nebegali dirbti, nes serga.

Lenkai iki šiol dar nesiliauja plėšę, kratų darę ir kankinę vietos gyventojus. Nuolat varo į pastotes. Vyrus persekioja — tuo budu, verčia juos slapstytis ir neduoda galimo dirbti laukų darbus.

Balandžio 9 d. atvyko į Punską dvi lenkų kareivių kuopos, perėjo Curzon'o liniją ir žygiavo Svidižių - Rodiškio kaimų link. Balandžio 13 d. buvo susirėmimas su lenkais Rodiškių kaime, po kurio lenkai iš to kaimo atsitraukė. Du musų kareiviai dingo be žinios. Į nelaisvę paimtas vienas lenkų 24-to pulko kareivis.

Balandžio 14 d. lenkai pasitraukė iš Svidiškių - Rodiškių ruožto.

Balandžio 13 d. lenkų žvalgai apšaudė musų sargybą ties Giedraičiais ir pasitraukė. Į Paširvinčių dvarą buvo atėjus lenkų kuopa. Atsiskyrus jos dalis atėjo į širvintus, iš kur, apiplėšę gyventojus ir primėtę proklamacijų, pasitraukė.

Iš Miko Petrausko Dienyno

(Tąsa).

Buvau apie kelias dienas Londone ir jokio dienyno nerašiau. Lankiau muzejus, teatrus, koncertus. Taip laikas praėjo iki galui spalio mėnesio.

Lapkr. 1 d. Šiądien pamačiau pagarsinimą, kad Quenn's Hall symfonijos orkestra diriguoja Albert Coats ir solistu yra rusų pianistas Siloti. Pono Coats'o ypatiškai nepažinojau, nes man apleidus Petrapilį Coats buvo pavadintas prie Mariinskos teatro operos už dirigentą, — tai draugas namo brolio Kipro. Poną Sirotį pažinojau Petrapilyje, kur pastarasis buvo "Dvarianskoje Sobranije" svetainėje symfoninės orkestros vedėju. Tais laikais buvo tai gal didžiausia pasaulyje orkestra, nes buvo muzikantų apie 200 žmonių. Pastarais laikais Siroti buvo buvęs Mariinskos operos direktoriumi, pasitraukus iš ten Telikovskiui. Siroti, bolševikams užėjus, pianą skambino kinemoje (muven pikčiuose), nes pradžioje visi geresni teatrai, operos, symfonijos buvo sustoję. Bolševikai buvo tarę, kad tie visi dalykai — buržujų išmislas, ergo, nereikalingi. Valgyti vienok reikėjo, tai reikėjo imt darbą, koks pasitaikė. Bolševikai teatrų su judamais paveikslais pridarė bet-gi daug, nes per judamus paveikslus rodė viską, kuomi galėtų veikt į visuomenę ir taip savąją drutint poziciją; tai, kaipo priedas, reikalinga buvo muzika ir reikėjo rimtiems muzikams banališkus dalykus skambinti, kadangi diduma gaivalo ten sueidavo su žemu išsivystymo laipsniu.

Koncertą tą dieną išklausiau ir užėjau pas juos, jų kambarin, pasisveikinti. Labai daug jiems padariau džiaugsmo, kad pasakiau, jogei Kipras jau Lietuvoje ir drauge davinėjome koncertus, rengėmė teatrus ir dabar likęs Lietuvoje jis stato operą lietuvių kalboje. Siloti pradėjo man sakyti, kad Kipras turėtų butinai važiuoti Londonan ir čia rusų dalykais įdomaujama, tad jis, kaipo rusų dailininkas, butų labai pageidaujamas ir užkariautų sau vardą ir ateitį. Aš jiems pasakiau, kad Kipras mano važiuoti Italijon ir ten, apart patirinėjimų muzikos srityje, drauge pasilsėti. Po to aš susitikdavau su jais tankiai.

XLII.

Dienyną, pilnoje prasmėje to žodžio, rašęs pertraukiau. Užsiimu čia lankymu muzejų. Daugiausiai padedu laiko buvimais Britų Muzejuje. Rašiau Konspentą. Aprašiau Londono ypatybes, ypač muzejus ir kas juose tuno. Aprašinėjau kitus muzejus ir gi: — Gamtos muzejų, Alberto memorial muzejų, Mokslo muzejų, Tautiškos galerijos muzejų ir t. t. Atkreipiau domę į senovę; nepraleidžiau nei mumijų, o ypač įvairių Balyno iškasenų; specialę domę atkreipiau į iškasenas Ninevos miesto ir jo molio plytų knygyną, apie 4 tukstančių metų senumo.

Peržiurėjau Britų muzejuje daug žinomų didelių žmonių raštų - autografų. Yra raštai Jurgio Washingtono, Petro Didžiojo (rusų caro), Kalvino, Luterio, Leibnitzo, Harvey'aus ir kitų. Mano konspekte bus plačiau aprašyta.

XLIII.

Bunant Londone, rupesniu gerb. kun. Matulaičio buvo surengti Lietuvos naudai du koncertai ir, kaip del Londono, tai labai pasekmingi. Pirmas koncertas buvo duotas lapkričio 21 d., 1920 m. Pinigai ėjo gelbėjimui Lietuvos. Antras koncertas buvo sausio 23 d., Lietuvos Raudonojo Kryžiaus naudai. Pirmame koncerte, apart manęs, dalyvavo pianystas Janušas ir vienas virtuozas, klarnetistas. Antrame koncerte, apart manęs, dalyvavo ex-ministeris Martynas Yčas, pasakęs plačią prakalbą bėgamuoju reikalu, ir pianystas, kuris buvo piano palydovu, p. Janušas. Pirman koncertan atsilankė žmonių pilnai, o antran prisirinko kimštinai.

Lapkričio ir gruodžio mėnesiais buvo Lietuvos Seimo Atstovai: Važinėjo Lietuvos reikalais. Buvo šie: Vailokaitis, bankininkas; Račkauskas, inžinierius; Paknys ir intendantas Paulauskas. Ponai Račkauskas ir Paulauskas buvo gana ilgai, veik keturias sąvaites. Paknys ir Vailokaitis buvo apie 10 dienų. Kad mus Lietuva,apart šiukšlyno, kurio, tiesą sakant, nedaug, yra žmonės, kurie tiek yra atsidavę Lietuvos ir jos žmonių labui, kad žmogus negali nei atsidžiaugti.Teisingus žmonės galima patirti tik bunant su jais ilgesnį laiką ir darbe. Visi minėti vyrai yra puikųs, bet kiek atsidavimo Lietuvos labui mačiau pas inžinierių Račkauską ir intendantą Paulauską, tai verta butų pažymėjimo, atskiro pažymėjimo, bet ne dienyne.

XLIV.

Gruodžio 20 persikėliau į Sandringham hotelį. Ten gyveno musų Seimo nariai. Per tą laiką buvo atvažiavęs net du kartu gerb. Martynas Yčas. Per tą laiką labiau pradėjau rupinties viza. Buvo muštas kablegramos — dvi Amerikos valdžiai Washingtonan, dvi gerb. Jonui Vileišiui. Tarp ko kito, buvo iš Washingtono kablegrama su parašais Vileišio ir Viniko, kad leidimas įvažiuoti Amerikon bus gautas. Laukiau ilgai, o leidimo dar vis nebuvo. Rašiau laiškus Bostonan: N. Rasteniui, St. Norkunui ir kitiems, kad pasirupintų man leidimą. Po kurio laiko gavau laišką nuo Bostono senatoriaus, kur buvau klaustas, kokius aš prirodyti galiu duoti reikale mano važiavimo Amerikon. Bostono draugai karštai rupinosi mano parkeliavimu, nemažiau rupintasi ir kitur.

Bunant Londone, Lietuvos atstovas tuo laiku, grafas Tiškus, mane prašė, kad aš galįs jas jį užimti saloną ir užsiimdinėt muzika jeigu tik aš noriu. Tiesa, hotelyje turėjau grand pianą, bet nebuvo patogu ten kąrors dirbti. Tad ateidavau pas gr. Tiškų ir ten sau skambindavau pianą ir dainuodavau. Londone, apart šiaip rašinio (konspekto), parašiau keletą mažų kompozicijų ir vieną pradėjau didesnę kompoziciją, bet neužbaigiau. Iš mažesnių kompozicijų paminėsių: "Laimingas, didis" ir "Paveikslas-Tėvas ir Motina" — symfoniškas veikalas — neužbaigtas.

XLV.

Sausio 17, 1921 m. Atvažiavo Londonan ponas Yčas su savo žmona, Hypatija Šliupiute. Sausio 18 jie atėjo pas mane hotelin ir per visą sąvaitę jų buvimo lankėmės teatruose, muzejuose ir t. p. Dienomis pats Yčas turėjo visokius reikalus su įvairiais valdžios atstovais, kaip pramonės, taip ir politikos.

Martynas Yčas labai nuosekliai moka prieiti prie anglų valdžios ir jis ten yra labai pageidaujamas. Yčas Edinburgo universitatėje gavo lietuviams net keturias stipendijas ir pasidėkavojant susiartinimui Yčo su prof. Simpsonu gal tapo išspręst Lietuvos-Latvijos rubežiai daug greičiau, negu buvo manyta.

(Pabaiga bus).

Jurės Nesusideda iš Vieno Vandens Lašo.

Kuo labiau žmonija išsivysto ir pasiekia augštesnį kulturos laipsnį, tuo labiau ji išsidalina į įvairias grupes, turinčias skirtingas pareigas. Kiekviena grupė bei klesė šias pareigas savaimi apvertina ir laiks nuo laiko, tai viena, tai kita peršoka ribas, priduodama savo pareigoms perdaug svarbos, o užgindama kitų grupių darbą ir naudingumą. Ačiu tokiems perdėstymams, mes turime taip vadimanas kliasų, profesijų ir tikėjimų kovas. Gamtos žinovai ir mokslinčiai kovoja su dvasiškija, darbininkai su darbdaviais ir su profesija, daile su panaudota žinyste ir "ad infinitum."

Bet pažvelgus į patį gyvenimą ir jo gilesnę prasmę, pasirodo, kad toli gražu daug pasiimtos svarbos pranyksta. Kad sudarius tinkamas aplinkybes šios gadynės komplikuotame gyvenime, kiekvienas konstruktyvis darbas yra svarbus ir kiekviena klesė remiasi ant kitos. Tačiaus, kad žengus pirmyn, kiekvienas žmogus lai atranda savo vietą, o ją radęs, lai stengiasi atlikti visas užduotis sąžiningai, o jo svarba žmonijos progresui bus lygios vertės su visų kitų grupių svarbomis.

Vientik išgirdus vienos pusės ginčus ir spręsti, tai yra tapti vienpusišku klesos rėmėju arba taip vadinamu "fanatiku." Tačiaus yra geistina susipažinti su kai-kuriių grupių argumentais, o tada padaryti nuosprendį.

Darbininkas savo: "Aš iškirtau girias, užvedžiau ukes, išstačiau miestus, išlyginau kalnus ir išpyliau klonis, peikes perkeičiau į dailiausias dirvas. Štai iš pat anksčiausio žmonijos gyvenimo, aš suteikiau maistą ir pastogę. Be manęs žmonija butų pranykus. O progresas įvyko vientik per mano darbavimąsi, pasekme kurio yra iškasama ruda, varis, auksas, sidabras, anglis, akmens statymui ir daugybė kitų dalykų, iš kurių išdirba gelžkelius, traukinius, tiltus, murus, mašinas ir įvairius įrankius, ornamentus ir padailinimus. Žodžiu sakant, aš esu žmonijos auklėtojas ir užlaikytojas. Aš esu statytojas visokių dalykų ir išpildytojas darbų. Be manęs nesisuktų nė vienas ratas, ukės nederėtų, nebutų geležies, anglies, tiltų, laivų, traukinių, telefonų, telegramų ir namų. Be maisto, pastogės, prietaisų, apdengalo, netik kad nebu[illegible] reso, bet negalima butų išgyventi. Tačiaus pasaulis priklauso darbininkui, nes viskas ant jo pasitiki".

Be abejonės, darbininkas yra svarbus ir jam priklauso daug garbės, bet ne vientik ant jo viskas pasitiki. Jis dažnai rugoja ant mokslinčių, išradėjų, darbdavių, mokintojų ir dailės auklėtojų. Dažnai išsigirsta užmetimai, buk viršminėtos grupės susideda iš "dykaduonių" ir taip panašiai. Neatsižvelgiant ant fakto, kad be darbininko nieks neįvyktų, tuo pat kart darbininkas be inžinierių, chemikų, tvarkitojų ir daugelio kitų grupių butų be galės. Kad aiškiau supratus kodel, čion pat paduoda trumpą sutrauką kai-kurių grupių.

Darbininkui nėra sunku pertikrinti visuomenę, buk jis esąs svarbiausias. Tuo labiau, kad jo darbą mato ir jį dirbantį mato. Bet profesijos žmogui yra kaskita. Jo didžiausias ir sunkiausias darbas yra atliekamas už uždarytų durų, tai biure, tai laboratorijoje ir kokioje kitoje vietoje, užslėptoje nuo didžiumos žmonių. Jį tik mato tada, kada jo darbas yra atliktas, — tai viešbutyje, tai vakare teatre, tai kitoje užeigoje. Viso to resultatas yra, kad išaugo populiarė opinija, buk mokyti, tai dykaduoniai, o fiziški darbininkai, tai vienintėliai darbininkai.

Bet gyvenime yra visai kitaip. Darbininkas atlieka dienos darbą ir apleidžia dirbtuvę, padeda viską į šalį ir rupinasi vien tik namų reikalais. Čion užsibaigia jo atsakomybė, ir jis gali sau laimingai ilsėtis. Bet inžinierius, chemikas, darbdavys, tvarkytojas ir profesijinis žmogus, netik kad yra surištas su sunkiu protišku darbu visą dieną, bet dar ir perėjęs namo turi pakaktinai darbo. Visi išrokavimai, išguldymai kitiems darbų, sumanymai pagerinimų, išradimų, datyrimai naujų išradimų ir visi sekimai moderniškų perkeitimų jo šakoje, turi buti atliekami jo taip vadinamam liuoslaikyje, t. y. vakarais ir šventadieniais. Ten, kur dažnai darbininko dienos rupesnys pasibaigia, viršminėtų profesionalų prasideda.

Profesionalai yra lyginai taip žmonės kaip ir darbininkai. Jie turi jausmus, geidimus ir gamtos suteiktas silpnybes. Jie taipgi laiks nuo laiko įpuola į tą siaurą mąstymą, kuris kad yra paremtas faktais, vienok išdalies klystantis. Jie taipgi priduoda perdaug svarbos savo šakai.

Pakėlus darbininkų klausimą, tuo pasipila iš šių mokytų žmonių gan tvirti argumentai, nurodanti jų svarbą.

Mechaniškas inžinierius tuo nurodo, buk be jo žiniystės ir saugaus išrokavimo nebutų tiltų, darbininkai nežinotų, kaip iškloti gelžkelius, padirbt trukius, laivus, namus, murus, iškloti gerus kelius, užprudyti upes ir vandenpuolius elektros pagaminimui. Ir remdamasis šiais faktais nurodo, kad ne tik kad jau progresas sustotų, bet kad žmonija tiesiog be jo neišgyventų. Elektros žinovas prabyla, kad be jo nebutų telefonų, telegratų, gatvetraukių, šviesos,jiegos ir progreso. Kad per jį žmonija taps isgelbėta, kad gamtos suteikta ir nuo amžių saulės pagaminta ir sukrauta jiega, pavidale anglies ir aliejų išnyks. Jis nurodo, kad anglį ir aliejų kas met labiau ir labiau vartoja, bet atgal niekas nedadeda. Be jo milijonai netektų darbų ir pramitimo. Be jo nebutų greito ir artimo susinešimo.

Chemikas išdėsto jo svarbą, nurodydamas, kad tik jis netik kad suteikė reikalingiausius dalykus kasdieniniam gyvenimui, bet kad ištyrė budus, kuriais sunaudoja visai be vertės medžiamą ir ją perkeitė į naudingiausius dalykus. Pieską į stiklą, porcelėną ir brangstiklį, k t., žiuronų stiklus, netikrus brangakmenius, akinių ir laikrodžių stiklus, mikroskopus, aparatus, langus suteikimui šviesos ir prilaikymui šilumos ir t. t. Rudą perkeitė į plieną ir špižą,iš kurių padirba gelžkelius, laivus, mašinas, įrankius, murams rėmus ir nuo paprastos spilkos ir adatos iki didžiausiam traukiniui.

Iš anglies (minkštos) apturi visus dailiausius dažus, svarbiausias gyduoles, perfumus, aliejus, dujas ir koklius del šiltumo ir iš jo apturėtus kunus panaudoja tukstančiams įvairiausių dalykų. Paprastą medį išdirba į sprogstančią medžiagą, šilką, bovelną, actą, alkaholį, cukrų, odą, krakmolą, popierą ir tukstančius kitų dalykų. Iš grudų, krakmolą cukrų, alkaholį, actą ir t. t. O visi metalai tik per jo žinystę yra atskiriami nuo visų kitų priemaišų arba sudėčių. Visos gyduolės ir jų ypatybės yra pagaminamos ir ištiriamos per jį. Cementas, plienas ir visa statymo medžiaga ir yra jo ištirta. Žemės ypatybės ir augmenų reikmenys del pasekmingo užderėjimo, tai jo yra ištirta ir sutvarkyta. Žodžiu sakant, chemikas yra didžiausias žmonijos geradėjas ir progreso auklėtojas. Jis pagamina turtus iš nenaudingos medžiagos, apsaugoja žmoniją nuo ligų, suteikia apdengalą, šilumą, dažus padailinimui ir medžiagą apsidengimui. Na, užgint jo naudingumą niekas negali.O vis jis yra prirokuojamas prie dykaduonių, buržujų ir t.t., neatsižvelgiant ant to, kad be jo musų "proletarai" važiuotų į grabų viešpatystę nuo ligų, epidemijų, trukumo maisto ir apdengalo.

Iš visų profesijų ir įvairiausių amatų gal nė vieni tiek nėra kritikuojami ir vadinami dykaduoniais ir nenaudėliais, kaip kad dailė, t. y., piešėjai, poetai, muzikantai, kompozitoriai, skulptoriai ir t. p. O vienok giliau pažvelgus šios profesijos atlieka neišpasakytai svarbų ir didelį drbą. Per amžius žmogus stengiasi dasiekti augštesnį kulturos laipsnį, sušvelniniti prigimtą žvėrišką budą, tapti mandagus, simpatiškas ir plačiai žiurintis žmogus. Teisybė, kad nauji išradimai, pagerinimai suteikė daugiau laiko ir progų gilesniam apsimąstimui ir pasimokinimui. Vienok-gi dailė buvo ir yra auklėtoja kulturos. Išgauki tautos muziką, o jos išsivystymas tiesiog pareikš tos tautos išsivystymą. Pažvelgk į skulpturą ir dailę Graikų ir Rymionų, ir sulyginki jų pagaminimus su tų laikų Germanų, Helvetų arba Gotų dailę. Graikų ir Rymionų perstato išsivystymą, gyvenimą ir jo įvairius apsireiškimuus, gilų įsivaizdinimą, gamtą ir t.t. Germanų, Helvetų, Gotų ir t. t. baisiausias bestijas be reikšmės, dievus baimės ir žiaurumo.

Bet netik kad dailė atsispindi tautos išsivystyme, bet ji dažnai yra pralenkus tautą keleta gentkarčių, ir tai tautai rodo augtesnį kelią prie "augšto ir doro". Kaip pavyzdis, Wagneris, Lisztas, Bethovenas, Mozartas — garsųs kompozitoriai, neišvydo pilnos pagarbos savo veikalams, bet tik po jų mirčiai, praslinkus daugel metų, tapo jų darbai pilnai apvertinti. Graikų skulptura ir vėliaus Italų, k. t., Mikolo Angelo, dar nė šiandien nėra pilnai apvertinama, nes tai dar žmonija nepavijo tą augštą laipsnį. Tad muzika, skulptura, piešimai ir kiti budai, kurie perstato žmogaus jausmus, jo nudavimus, jo pageidavimus ir perstato jo širdį, visados turi palinkimą sušvelninti jo budą, jį patraukti prie augštesnio siekio, palengvinti jam gyvenime, suteikti protišką atislsį ir, žodžiu sakant, suteikti jam tą dvasios paskatinimą, kurį medžiagiški ir mteriališki dalykai negali. Dailininkai dažnai peršoka ribas savo apsivertinimo ir užgina svarbą visų kitų, kurie "slankioja ant žemės tarpe medžiagos," o save perstato kaipo "virgamtiškus žmones žiurinčius iš augštumos."

Dabar gal butų tvarkoje užklausti: ką mano apie save kunigai? Kad nuosekliai atsakius, reikėtų parašyti knygą, bet šįbei-tą vis galima nurodyti. Kad pasakyti, buk kunigai buvo, yra, ir bus be vertės, tai butų mielagystė, bet kad prisiminus viską, ką jie apie save mąsto, tai butų paikystės augštumas. Kunigai (ne visi) mano, buk ši ašarų pakalnė yra tik stotis, kurioje mes palaukiam dangiško, o bedieviai ir kunigų negerbianti pragariško trukių. O ten yra amžinystė. Pagal jų supratimą, (kurį jie perstato, bet į kurį jie netiki) visi tie, kurie taupina pinigus, tiki į turtą, jieško garbės arba kitų "žemiškų" pramogų, yra paikai ir siaurai žiurinti. O save jie perstato kaipo Dievo įgaliotinius valdyti, mokinti (mulkinti) visus žmones. Bet jei kunigai išpildytų tą, ką Kristus mokino, be abėjo butų verti didelės pagarbos. Kur-ne-kur iš viduramžių radosi toki, kurie teisingai užsitarnavo visą pagarbą. Bet dabartinėje gadynėje, o ypač tarpe lietuvių nematyt. Politika, tai jų Kristus. Mulkinimas su tiksu išnaudojimo, tai didžiausias siekis. Dailųs žodžiai, augšta kalba, dideli posmertiniai prižadai — tai jų meškerė del nepatyrusių. Artimo meilė, tai jų kalba, o artimo įžeidimas, nuskriaudimas, tai jų meilės įvykdinimas. Iš visų profesijų, dvasiškija yra mažiausia prisidėjus žmonijos pagerinimui. Bet užginti, kad ji visai nedasidėjo ir pareikšti, kad visi yra "šelmiai" nebutų tiesa. Abelnai kalbant, kunigai yra reikalingi tol, pakol žmonės nenaudojasi savu protu. Be jų daugelis butų žemiau gyvulių, nes dar nemoka save valdytis ir vadovautis savu protu. Kad juos suvaldžius, reikia juos įbailinti pragaru, velniais ir visokiais kitais dalykais. Didžiausias kunigų apsirikimas tame, kad jie vieną daiktą mokina, o visai ką kitą praktikuoja— mokina artimo, net priešo meilę — o siundo vyčius, skaldo lietuvius į grupes, vargina jų šalį, politikauja, šnipinėja ir sėja neapikantos dvasią.

KONKLUZIJA. Po tukstančių metų žmonija pradeda suprasti, kad gyvenimas yra įvairus, komplikuotas, kad viena jo dalis pasiremia ant kitos, ir kad tikros pasekmės pasiekime augštesnės kulturos yra kooperavimas visų žmonijos dalių ir pripažinimas visų vertės. Tie, kurie vadovaujasi smegenimis, negalėtų apsieiti be tų, kurie naudoja savo raumenis arba prakilnius jausmus, lyginai taip ir pastarieji negalėtų apsieiti be mokintų žmonių. Gyvenimas yra pinklė, kurio kiekviena dalis negali apsieiti be kitos.

PIUS J. ŽUKIS.

Richmond Hill, L. I., N. Y.

V-XXX-MCMXXI.

APIE PADĖTĮ NEUTRALĖJE ZONOJE.

Neutralinės zonos pasienio gyventojai skundžiasi:

Lenkai nuo pat neutralinės zonos nustatymo neprisilaiko zonos ir visą laiką kankina savo plėšimais vietos gyventojus. Daugiausiai plėšia etapo žandarai ir ginkluota kariuomenė. Užpuldinėdami gyventojus, jie reikalauja įvairių mokesnių ir daro rekvizicijų. Nuo šių metų pradžios užpuolimus daro dideli kareivių buriai, dažnai šimtais, apsiginklavę kulkosvydžiais.

Nuo kovo 21 d. užpuolimai daromi nuolat. Nuo balandžio 10 d., lenkų kariuomenė buvo perėjus demarkacijos liniją ir okupavus musų pusėje Kreivėnų, Valinčių Naujųjų, Alksnėnų, Senųjų Alksnėnų, Rodiškių, Ciralių, Užkalnių, Burokų, Miklašuvos ir kitus kaimus.

Gyventojai suimami, mušami, neatsižvelgiant į moteris, vaikus ir senius. Daug vaikų ir moterų sužeista kiti užmušti vietoje.

Turtas plėšiamas.

Jaunesnieji vyrai priversti slapstytis ir bėgti iš namų.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly
"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja	(Amerikoje)	$2.50
" "	Kanadoje	$2.75
" "	(Užsieniuose) ..	$3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

LIETUVIŲ SUSIVAŽIAVIMAS WASHINGTONE.

Pakviesti Lietuvos atstovo, gerb. J. Vileišio, Amerikos lietuviai turėjo susivažiavimą Suv. Valstijų sostinėje Washington, D. C., gegužės 30 ir 31 dd. Susivažiavo draugijų ir organizacijų atstovai iš visų Amerikos kampelių — viso buvo suvirš 130 atstovų.

AUDIENCIJA PAS SUV. VALST. PREZIDENTĄ.

Svarbiausias susivažiavimo įvykis buvo įteikimas Suv. Valstijų prezidentui Harding'ui peticijos su suvirš milijonu parašų, kad gauti Lietuvos pripažinimas. Prez. Harding priėmė lietuvių delegaciją gegužės 31 d., ir prie tos progos jam buvo sudėtas tas milijonas parašų, sutalpintų 140 knygose. Prez. Harding pareiškė, kad jau Lietuvos pripažinimo klausimas esąs svarstomas.

Atsimename, kad buvęs Suv. Valstijų prezidentas Wilson neprisileido lietuvių delegacijos su ta pačia milijono parašų peticija.

PAGARBA LIETUVOS ATSTOVUI GERB. J. VILEIŠIUI.

Susivažiavimui pasiulyta rezoliucija padėkos Lietuvos atstovybei už nuoseklų pasidarbavimą. Rezoliucija neperėjo vienbalsiai, nes visokias kliutis statė klerikalų atstovai — vienok rezoliucija perėjo milžiniška didžiuma, nes priešais ją balsavo tik 11, kad už padėką p. J. Vileišiui balsavo suvirš 100. Pasirodo, kad šiame susivažiavime klerikalai galėjo kalbėti tik labai plonu balseliu. Jie visur giriasi, buk jų esą 90%, o kitokių lietuvių jie priskaito tik 10%. Bet šiame susivažiavime pasirodė, kad pačių klerikalų buvo tik 10 %. Gyvenime jų proporcija yra da mažesnė, nes klerikalai yra ne skaitlingi, tik triukšmingi, ir visa jų galė yra tame, kad jie turi daug pinigų agitacijai, papirkimui savo klapčiukų, leidimui laikraščių ir t. t. Bet šis susivažiavimas parodo, kad katalikų visuomenė vis aiškiau mato klerikalų politikieriavimą, blėdingą lietuvių visuomenei.

JUOKINGAS PADĖJIMAS.

Šio susivažiavimo klerikalams vadovavęs kun. Bučis pateko į labai juokingą situaciją. Klerikalai nori joti ant dviejų arklių: nori tarnauti savo (kunigų) luomos naudai ir tuo pačiu tarpu nori parodyti, buk jie tarnauja visuomenės labui. Pusė vargo, kad tiedu arkliuku — visuomenės ir kunigų labas — bėga greta, tada geras akrabatas gali ant abiejų drauge joti. Bet kad tuodu arkliuku pradeda bėgti į priešingas puses. tada jau ant abiejų nepajosi. Štai ir kun. Bučiui šiame susivažiavime pasitaikė nemaloni užduotis: jo arkliukas bėgo į priešingą nuo visuomenės arkliuko pusę. Bandė visuomenės arkliuką sulaikyti — nesulaikė ir pateko į juokingą padėjimą.

Mat, šį susivažiavimą sušaukė Lietuvos atstovas, gerb. J. Vileišis, tas pats Vileišis, kuris pareikalavo atskaitų nuo visų fondų, taigi ir nuo kuniginio Tautos Fondo. Kunigai yra išdrabstę Tautos Fondo pinigus tamsiose pakampėse, tad jiems butų gėda išduoti teisingą atskaitą — jie ir supyko ant Vileišio už reikalavimą kompromituojančios atskaitos. Nevažiuotų į jo šaukiamą susivažiavimą, bet čia viešas dalykas: audijenciją pas prezidentą, įteikimas milijono parašų. O ką, nenuvažiuosi, nebus galima sakyti, kad tai klerikalai visą tą daro. Reikia važiuoti, kad ir į p. Vileišio saukiamą susivažiavimą, kitaip visai neteksi pas visuomenę įtekmės. Štai klerikalų vadinamoji Katalikų Federacija susivažiuoja New Yorkan ir nutaria, kad siųsti į susivažiavimą delegatus su gatavu protestu prieš gerb. J. Vileišį. Bet susivažiavime pamato, kad visuomenės arkliukas bėga į visai priešingą šoną — vietoje papeikimo, siula pagyrimo rezoliuciją p. Vileišiui. Tad klerikalų vadas, kun. Bučis, nusėda nuo savo kuino — jis nuo tos valandos jau daugiaus nebusiąs Katalikų Federacijos atstovas, tik ousiąs svečias. Paskui jį nusėda nuo savo žirgų ir kiti klerikalai — ir jie esą tik svečiai. Bet kad ateina balsavimai, tie svečiai balsuoja, matyt da vis tikėdami laimėti. Bet koks apsivilimas: jų tik 11 balsų, kad p. Vileišį pagirančių balsų yra suviršum 100! Tada tie nemandagus svečiai pakelia triukšmą — jie turį skundų. Susivažiavimas sumano išrinkti skundų komisiją, ir į komisijos narius pasiulo jų pačių žmones: pp. Bučį, Jakaitį, Šimutį, Česnulį, Mastauską. Bet jie atsisako įeiti į komisiją. Tada renka komisiją iš alei atstovų, bet čia klerikalai, rėkavę, kad turi skundų, tų skundų nepadavė, nors sakėsi turį juos kišeniuose.

Ir išėjo gana juokingai su jais. Kun. Bučis, kurs yra daug geresnis ekvilibristas, nė kaip bostoniškiai klerikalai, šiame atvejuje pasirodė tik paprastas klaunus. Atjojęs su garsiais grumojimais pasmerkimų ir skundų, turėjo nušokti nuo Federacijos žirgelio, apsišaukti paprastu, bet triuksmingu svečiu, pareikalauti atskaitų, paskui praryti visus savo reikalavimus ir tyliai atsinešti į tamsų kamputį.

Tai tikra alegorija — tai vaizdingas nupiešimas, kas atsitinka ir kas atsitiks su lietuviškuoju klerikalizmu. Katalikiškoji visuomenė juk amžinai nesiduos taip mulkintis politikieriaujantiems kunigėliams.

SVEČIAI IŠ LIETUVOS.

Šiomis dienomis L. G. Bendrovės įgaliotinis, p. A. Mikalauskas gavo laišką nuo Dr. J. Šliupo iš Kauno, kuriame pareiškiama didžiausia padėka Amerikos lietuviams už prisidėjimą Lietuvos Garlaivių Bendrovės, ir kad tuomi Lietuvos žmonės labai patenkinti. Taipgi primena, kad p. p. Martynas Yčas ir St. Šimkus rugp. mėn. atvažiuoja Amerikon.

Amerikos Lietuvių Suvažiavimas Washington, D.C.

(Tąsa nuo 1 pusl.).

ryje: Estų ir Latvių atstovais, (tame pasikalbėjime buv. ir Dr. J. J. Bielskis, kuris turėjo susirinkimui referuoti apie surinktus parašus), tuom laik buvo paprašytas advokatas Bagočius pakalbėti į delegatus. Kaip ir visuomet, Bagočiaus kalba buvo brandi, entuziastiška, sukelianti atstovuose gerą upą. Tuo tarpu atvyko ir Bielskis, kurs referavo apie surinkimą parašų. Nurodinėjo, kad šitie parašai buvo neveltui surinkti, ir kad kiaurais viso pasaulio spauda yra paskelbusi apie tą lietuvių pasirįžimą ir nusistatymą reikalauti Suv. Val. valdžios pripažinimo Lietuvos nepriklausomybės, ir kad dabar prisiartino patogiausia valanda suteikti tuos vieno milijono širdžių troškimus prezidentuo Harding'ui.

Toliau buvo svarstoma, kokiu budu bus galima įteikti šie parašai. Gauta audijencija pas Suv. Valst. prez. Harding'ą gegužės 31 d., 10:45 val. prieš piet. Pasiuntinystėn prie prezidento išrinkti: J. Alijošius, Chicago, Ill.; J. Skritulskas, New Britain, Conn.; J. J. Hartmanavičius, Chicago, Ill.; A. Ivaškevičius iš So. Boston, Mass.; Dr. E. G. Klimas iš Philadelphia, Pa.; kun. J. J. Jakaitis iš Worcester, Mass. Prie šių atstovų bus dar ir amerikonai: advokatas De Woolf ir ex-kongresmonas Chantler ir kiti.

Delegacijos pasimatymas su senatoriais ir kongresmonais iš kožnos valstijos, palikta susiorganizuoti patiems ir rytojaus sesijoje raportuoti. Antroji sesija užsidarė 12 val. nakčia.

Sesija trečia buvo atverta 9:30 ryto, (geg. 31 d.). Eina informacijos, paaiškinimai, kokioje formoje visi suvažiavimo atstovai eis į prezidento Harding'o kabinetą. Nutarta buvo eiti po porą. Kuomet knygos su parašais (viso 140 knygų) buvo sukrauta automobiliun, vėliavomis apkaišytan, ir vežta iš viešbučio, atstovai numaršavo eilėje ir sunešė po vieną knygą su parašais į prezidento butą. Prie pat namo buvo imami paveikslai: įvairios grupės, ir visa minia. Visa iškilmė užėmė daugiau kaip pusę valandos. Tuo tarpu išrinktoji komisija buvo priimta pas prezidentą, kuriam buvo perskaityta prakalba ir įteikta peticija su vienu milijonu parašų. Prakalba skaitė Dr. E. G. Klimas iš Philadephpia, Pa., kurios tekstas čia:

SPEECH PRESENTIG PETITION FOR LITHUANIAN INDEPENDENCE TO THE PRESIDENT OF THE UNITED STATES

WASHINGTON, D. C., May 31st, 1921.

MR. PRESIDENT:—

The Americans of Lithuanian parentage and those who have become neturalized are met in convention in this city. We have been directed by them to express to Your Exellency the loyalty and fidelity of our people to our nation and to you, her chief.

Having freedom and enjoying all of the liberty that citizens of our fair land are heir to, we would have the people of the earth follow the example set by the fathers of this republic.

We would have the United States encourage America's idea of freedom everywhere.

Being the children and grandchildren of Lithuania — citizens of America, the greatest and most just of republics, we are bold enough and yet humbly we ask Your Excellency to consider our plea on Lithuania's behalf for her recognition by the United States.

Lithuania was one of the subject races of the Czar's Empire. The Czar of all the Russians was the Grand Duke of Lithuania. The Russia of old looked upon Lithuania as it actually was and is in fact — foreign to Russia.

It is and accepted principle of International Law that when a ruler of another nation is also chief of a subject race, and when his government ceases to be and he passes away, sovereignty is deemed a personal onebetween the ruler and the subject people and the relationship ceases to be. So with the passing of the Czar and his Empire, the relationship was severed. Lithuania proclaimed her independence February 16, 1918.

Lithuania has been a free and independent nation since that time.

Her territory is equeal to that of the New England States. She has a population of five million people.

The rights of the minorities are respected in fact. There are ministers of White Russian and Jewish affairs in the Cabinet.

The country is wholly self-supporting. There are no foreign obligations excepting a small debt to America amounting to approximately $7,000,000 for goods purchased from the Liquidation Commission in France.

This sum will be liquidated just as soon as Poland ceases her unjust and illegal invasion of Lithuania, and when she withdrows her troops from Lithuania's territory, Lithuania will reduce her army and pay her obligation.

Lithuania has been recognized de jure by Italy, Germany, Russia, Latvija, Estonia, Argentina and Mexico, de facto by England, France, Norway, Sweden, Denmark, Finland, Holland, Czecho-Slovakia and others.

There are at least one million Lithuanians and sons and daughters of Lithuanians in the Uuited States who are deeply hoping that the aspiration of Lithuania — to be recognized by Amerrica — will soon be realized. They have gathered a petition of One Million signatures which is presented to you herewith, asking for America's recognition of Lithuania. To this end we beg Your Excellency's sincere considarotion.

Sincerely and respectfully submitted,

The Committee to the President,
DR. E. G. KLIMAS,
REV. J. J. JAKAITIS,
A. IVAŠKEVIČIUS,
J. J. HERTMANOVICZ,
A. SKRITULSKIS,
J. J. ELIAS.

WARREN G. HARDING,
President of the United States.

Peticija įteikta buvo sekančio turinio:

A PETITION FOR LITHUANIAN INDENENDENCE.

Whereas, Lithuania was for ages an independent State, whose inhabitans, a distinct ethnic group, have never renounced their right to independence;

Whereas, the establishment of an independent Lithuanian State would add materially to the future peace of the world;

We, the undersigned, ask for the people of Lithuania those rights of self-determination that are the declared war aims of the United States, and which have been granted to the oppressed people of other countries.

We respectfully request the PRESIDENT OF THE UNITED STATES and the SECRETARY OF STATE to extend to the Lithuanian Government formal recognition, based not only on these grounds of justice, but that through this, they may the better be able to withstand the attempts of the present regime of Russia or any ather alien government impose a foreign rule upon them.

Po ceremonijų visi delegatai atsilankė Baltajame Name.

Ketvirta sesija prasidėjo 2 valandą po pietų.

Įnešta ir nutarta tinkamai padėkavoti Lewy iš New York, kurs specialiai buvo atvažiavęs pagelbėti lietuviams šiame darbe, taipgi Chandler'iui ir kitiems.

Nutarta pasiųsti pasveikinimo kablegramą Lietuvos Steigiamąjam Seimui.

Nutarta pasiųsti kablegramą su pasveikinimu Briukselio konferencijai, ir padrąsinimą musų atstovų toje konferencijoje. Įnešama rezoliucija padėkos Lietuvos Atstovybei už nuoseklų besidarbavimą. Čion ši rezoliucija sutinka pasipriešinimą nuo Federacijos atstovo, kun. Bučio, kad ta rezoliucija negalima, esą, priimti, nes jo atstovaujama organizacija, Amerikos Lietuvių Katalikų Federacija, yra išnešusi ir paskelbusi kaip tik priešingą rezoliuciją, nupeikiančią Lietuvos Atstovybės darbus Amerikoje, tad jei čion įneštoji rezoliucija bus leista balsavimams, tai jis ir kiti Federacijos atstovai bus priversti nesiskaityti šiame suvažiavime Federacijos atstovais, ir gal but, kad Federacija imsianti, "nenoriu paminėti skaudų žodį," akciją prieš Atstovybę, kas reikš nepasekmės tolimesniam bonų pardavinėjimui. Kuomet kun. Bučio kalba buvo to pobudžio, apginanti jo organizacijos (Federacijos) padarytą netaktingą įsišokimą, išnešimą nupeikiančios rezoliucijos Lietuvos Atstovybės darbų, jo buvo paklausta, ar jis ir kiti Federacijos atstovai stato augščiau Federacijos, kaipo sriovinės organizacijos, reikalus už Lietuvos Valstybės reikalus, Bučis pareiškė, kad suvažiavimas jo nuo tos minutos neskaitytų Federacijos atstovu, bet tik svečiu šiame Seime. Kun. Jakaitis ir Šimutis ir-gi tą patį pareiškia. Po diskusijų rezoliucija leista balsavimui. Balsuota delegatų atsistojimu. Už priėmimą rezoliucijos balsavo suvirš Šimtas atstovų, prieš — 11. Tarpe priešais balsavusių buvo ir tie, kurie buvo užreiškę, jog nesiskaito Federacijos atstovais, o tik svečiais. Po priėmimui rezoliucijos, Bučis reikalavo, kad butų pažymėta, jog jie, Federalistai, protestuoja prieš tos rezoliucijos priėmimą, bet gavo nuo stalo paaiškinimą, kad tokis protestas negalima priimti delto, kad jie, Federalistai ėmė balsvimuose dalyvumą, didumos balsais rezoliucija priimta ir mažuma privalo didumai nusileisti ir susilaikyti nuo kėlimo skandalų.

Per diskusijas Federalistų vienas paaiškino, kad Federalistų buvusioje konferencijoje pereitą sąvaitę New York City, buvę nutarta nesiųsti į šį suvažiavimą daugiau atstovų, kaip tris ir nutarta imti dalyvumą tik procesijoje atsilankymo pas prez. Harding'ą prie teikimo parašų, o jeigu busią svarstoma apie tolimesnį bonų pardavinėjimą, ar šiaip kokį nors valstybės reikalą, visiškai nuo to laikyties nuošaliai. Išgirdus tą faktą nuo pačių Federalistų, buvo aišku, kodėl diplomatas kabėse, kun. Bučis. priešinosi rezoliucijai. Toliaus buvo daromi užmetimai Atstovybei iš Federalistų, buk tai nėra atiduodamos atskaitos iš sukeltų paskolai pinigų už bonus ir už surenkamas aukas įvairiems Lietuvos reikalams, ir dar esą gana rimtai pamatuoti užmetimai už šiaip įvairius netaktingus Atstovybės darbus. Kad nevedus bergždžių ginčų visiems susirinkusiems, buvo įnešta išrinkti skundų komisiją, kuri suėmus skundus, surubrikavusi priduotų Seimui išgvildenti, kokios rušies tie prasikaltimai. Į šią skundų komisiją buvo statomi pirmiausiai Federalistai: Bučis, Jakaitis, Šimutis, Česnulis, Mastauskas, bet nė vienas iš jų neapsiėmė. Išrinkta skundų komisija iš advokato Jonikio, A. B. Strimaičio, Dr. Klimo, J. Griniaus, Dr. Dambrausko. Komisija prasišalino į pašalinį kambarį; pareikšdama: kas turi kokius skundus prieš Atstovybę, kad skundai bus priimami per 10 minučių. Bet iš Federalistų neatsirado nė vieno, kurs butų padavęs skundus, nors pora gyrėsi turį kišeniuje, bet neduosią.

Pertrauka vienai valandai.

Penkta sesija prasidėjo 8 val. vakare. Buvo atsilankęs ex-senatorius Chandler, ir turėjo įspudingą prakalbą, kurios čion nėra vietos pakartoti.

Rezoliucijų komisija turėjo pagaminusi keliatą rezoliucijų — visos perskaitytos, apsvarstytos ir priimtos. Išrinkta prie Atstovybės pagelbon komisija iš penkių ypatų.

Trumpa prakalba sakoma vedėjo St. Gegužio ir Lietuvos atstovo Vileišio. Suvažiavimas uždarytas 11:30 val. vakare.

A. B. STRIMAITIS.

Waterbury'o Lietuvių Protestas.

Amerikos lietuviams yra dideliai parupę Lietuvos Respublikos reikalai. Jiems skauda, kada jie mato skriaudas, kokias Lietuva kenčia nuo lenkų ir nuo alijantų, bet da skaudžiau jiems matyti nesąmonės ir vienpusiškumai, papildomi Lietuvos valdžios. Vieni širdgėlą perkenčia tylėdami, kiti gi griebiasi darbo ir stengiasi negerumus pataisyti vienatiniu jiems prieinamu budu — protestais. Waterbury, Conn., aštuoniolika pažangiųjų draugijų, turinčių apie 5000 narių, susimezgė į "Waterbury'io Lietuvių Progresyviškųjų Draugiųj Sąryšį" ir balandžio 29 laikytoje konferencijoje išnešė ketverias rezoliucijas ir protestus, kuriuos žemiau talpiname:

REIKALAVIMAS ATŠAUKTI P. MASTAUSKĄ.

"Waterburio Lietuvių Progresyviškų Draugijų Sąryšio, įvykusioje konferencijoje balandzio 29-tą d., 1921 m., tapo priimta reikalavimas, kad butų atšauktas p. Mastauskas iš Lietuvos Misijos Suvienytose Valstijose, skamba sekančiai:

W. L. P. D. Sąryšis, atstovaujantis 18-ką draugijų su 5000-čiais narių įvykusioje konferencijoje balandžio 29-tą d., 1921 m., mes išreiškiame didžiausį nepasitenkinimą iš užrubežių reikalų ministerio, kun. Purickio pasielgimo, kas-link paskyrimo p. Mastausko Lietuvos Misijos nariu S. Valstijose vesti finansinį skyrių.

Kadangi p. Mastauskas, gyvendamas S. Valstijose buvo įtariamas lietuvių, kaipo priešas Lietuvos nepriklausomybei ir demokratijai:

1) Pasižymėjęs lenkomanu, 2) dalyvavime slaptoje politikoje P. Gabrio, 3) p. Mastauskas gyvendamas S. Valstijose pasižymėjo, kaipo siaurai partyviškas asmuo ir t. t.

Visą tą imant į atydą, jo (Mastausko) paskyrimas Lietuvos Misijos nariu S. Valstijose, netik neatneš naudos L. Valstybei, bet pridarys daug nesmagumų ir suardys lietuvių vienybę S. Valstijose.

Todel W. L. P. D. Sąryšis reikalauja L. V. Steigiamojo Seimo, kad Steigiamąsis Seimas atšauktų p. Mastauską iš Lietuvos Misijos Atstovybės ir paliektų užrubežinių reikalų ministeriui, kun. Purickiui, kad paskirtų tinkamesnį asmenį L. M. Atstovybės nariu L. Valstybės, pav., kaip esantysis p. Vileisis.

W. L. P. D. Sąryšio reikalavimo komisija:

S. Senkus,
Ip. Kutelis,
J. S. Pruselaitis.

ŽEMĖS REFORMA.

Lietuvių Progresyvių Draugijų Sąryšis, Waterbury, Conn.
Lietuvos Valstybės Seimui, Kaunas per Steponą Kairį.

Mes, Waterburio Lietuvių Progresyvių Draugijų Sąryšis, reprezentuojantis 18 draugijų su 5000 narių, savo koferencijoje, įvykusioje balandžio 29-tą dieną, 1921 m., užgyrėm Philadelphijos lietuvių rezoliuciją dėlei žemės reformų Lietuvoje, kurią Philadelphijos lietuviai užgyrė 10-tą dieną balandžio, 1921.

Rezoliulijos turinys sekantis:

Mes, W. L. P. D. Sąryšis, apsvarstę išnešam šitokią rezoliuciją kaslink Steigiamojo Seimo žemės reformų komisijos darbų, kur didžiumos minėtos komisijos narių nutarta, kad nusavinant didžiunų, dvarponių, grafų, magnatų žemes turi but apmokama jiems nuo 80 iki 600 aksinų už dešimtinę — pareiškiame štai ką:

Kadangi visi Lietuvos dvarponiai, didžiunai, grafai, bajorai ir kitoki dideli ponai įgijo tuos didelius žemių plotus kaipo dovaną nuo despotiškų valdžių už engimą valstiečių;

Kadangi tokis neteiesotas, ne per savo triusą, žemių įgyjimas negali kitaip vadintis, kaip tik valstiečių turto išplėšimu;

Kadangi laike suteikimo tų žemių privilegijuotai luomai-dvarponiams — tos žemės buvo atimamos iš vargšų valstiečių, jų triobos nugriaunamos ar sudeginamos, o patys valstiečiai atiduodami ponų vergijon;

Todel mes, Waterburio lietuviai, karštai protestuojame prieš tokį žemės reformų komisijų tarimą ir reikalaujame, idant visų dvarponių, didikų, grafų, baronų ir visokių magnatų žemės butų nusavinamos be jokio jiems atlyginimo.

Mes, W. L. P. D. Sąryšis, kuris visomis išgalėmis remiam Lietuvos Valstybę, griežtai reikalaujame, kad Lietuvos Valstybės Seimas tokį krikščionių demokratų komisijos projektą atmestų.

Waterburio Liet. Prog. Draug. Sąryšio Rezoliucijų Komisija:

S. Senkus,
K. Ramanauskas,
Ip. Kutelis,
J. S. Prusalaitis.

REZOLIUCIJA DĖLEI LIETUVOS PAŠTO BETVARKĖS.

Lietuvių Progresyviškų Draugijų Sąryšis, Waterbury, Conn.
Lietuvos Valstybės Seimui, Kaunas per Steponą Kairį.

Atsidarius susinešimo keliams Jungtinių Valstijų ir Lietuvos, daugelis lietuvių iš S. V. pradėjo siųsti į Lietuvą įvairių gyvenimui reikalingų daigtų savo giminėms nuo karės nukentėjusiems. Pagliauas patirta, kad tų siuntinių retas kuris nueina ten, kur buna siųstas. Reiškia, visi jie pražųsta Lietuvos pašte.

Štai vienas iš daugelio pavyzdžių. Devynioliktų metų rudeniop, Vincas Kumelaitis iš Waterburio, Conn., pasiuntė Lietuvon savo giminėms trįs skrynias įvairių daiktų. Viena skrynia su menkos vertės siuntiniais gauta; kitos dvi skrynios su vertesniais daigtais prapuolė. Panašių pavyzdžių yra daug. Tokiu budu amerikiečiai priversti susilaikyti nuo siuntimo daigtų Lietuvon, ir tuomi nukenčia Lietvoje nelaimingieji žmonės ir pagalios visa Lietuva.

Todel, Waterburio Liet. Prog. Draug. Sąryšis savo konferencijoje, įvykusioje balandžio 29-tą dieną išreiškė reikalavimą, kad Lietuvos Valstybinis Seimas imtų į atydą Lietuvos pašto sutvarkymo klausimą.

Waterburio Liet. Prog. Draug. Sąryšio Rezoliucijų Komisija:

K. Ramanauskas,
S. Senkus,
Ip. Kutelis,
J. S. Prusalaitis.

KARĖS STOVIO PANAIKINIMAS.

Lietuvių Progresyviškų Draugijų Sąryšis, Waterbury, Conn.
Lietuvos Valstybės Seimui, Kaunas, per Steponą Kairį.

Mes, Waterburio Lietuvių Progresyviškų Draugijų Sąryšis savo konferencijoje, įvykusioje balandžio 29-tą dieną, užgyrėm rezoliuciją dėlei panaikinimo karės stovio Lietuvoje sekančią:

Kadangi jau keletas mėnesių praėjo, kaip Lietuva sustojo kariavus su Lenkija, o karės stovis dar vis tebestovi, kuris duoda speciališkos laisvės įvairiems valdininkams siaurinti ir varžyti darbininkų, piliečių teises, p. v., uždarinėja darbininkiškus laaikraščius, varžo profesinius sąjungų susirinkimus ir t. t.

Karės stovis gali buti reikalingas, kada šaliai gręsia revoliucija, ar kokis maištas. Bet šiame bent laike Lietuvai negręsia nei revoliucija, nei maištas, tad aišku, kad karės stovis Lietuvoje laikomas ne del malšinimo kokios ten gresiančios revoliucijos, bet del užsmaugimo darbininkiško judėjimo. Todel mes, Liet. Progr. Draug. Sąryšis, visados remiantis Lietuvos valstybę morališkai ir materiališkai, reikalaujam Lietuvos Valstybės Seimo, kad panaikintumet karės stovį Lietuvoje ir suteiktumet visiems Lietuvos piliečiams pilną laisvę žodžio, spaudos, susirinkimų ir organizavimosi.

Waterburio Liet. Progr. Drjų Sąryšio Rezoliucijų Komisija:

S. Senkus,
K. Ramanauskas,
Ip. Kutelis,
J. S. Prusalaitis.

DĖLEI ATLYGINIMO IŠGAVIMO TARNAVUSIEMS AMERIKOS KARIUOMENĖJE.

(Seka nuo 1 pusl).

jos visą gyvenimą arba iki ji apsives, ir tokiems jo vaikams, kurie neturi 18 metų, ir yra neapsivedę, nepaisant ar jie buvo jo ulaikomi, ar ne. Mėnesinės mokestys kareivio tėvui ar motinai yra mokami tiktai jei jie ištiesu buvo jo užlaikomi ir tiktai per kiek laiko reikalas užlaikymo tęsėsi.

Visų tų, kuriems priklauso arba Karės Rizikos Apdrauda, arba atlyginimas, yra prašomi kreiptis šiuo antrašu: Representative of Lithuania, Juridinis Skyrius, 1925 F Street, N. W., Washington, D. C.

Iki šiol daug kas iš lietuvių nereikalauja priderančio jiems vienoje ar kitoje formoje atlyginimo už kareivių mirtį arba sužeidimą, nes nežino, nė kur, nė per ką kreiptis. Kiti pavedę yra savo reikalų vedimą šiaip advokatams ar kitiems asmenims. Lietuvos Atstovybė yra prisirengusi visiems padėti, ypač kareivių giminėms gyvenantiems Lietuvoje.

J. Vileišis,
Lietuvos Atstovas Amerikoj.
M. M. Šlikas,
Juridinio Skyriaus Vedėjas.

Birž. 3, 1921.

"ELTOS" ŽINIOS.

(Prisiųstos Paštu Liet. Iniform. Biurui).

LAIKYSIS NEUTRALIAI.

Sovietų Rusų Užsienių Reikalų Komisaras Čičerinas įteikė Sovietų Rusų Atstovui Lietuvoj šio turinio notą:

Prašau pranešti Lietuvos Vyriausybei, kad nei Rygos sutartyje, nei kuriam kitam akte, nei tarp Rusijos ir Lenkijos, nei tarp Rusijos ir bet kurios kitos Vyriausybės nėra nei vieno slapto, arba neslapto punkto, priešingo Lietuvai ir bet kokiu budu gręsiančio jos nepavojui. Tikrinimai, buk Sovietų Rusų Vyriausybė slapta sutarčia arba slaptu straipsniu pasižalėjo laikytis neutraliai, jei Lenkija pultų Lietuvą yra grynas išmislas. Tokios sutarties Sovietų Rusų Vyr. nepadarė tokio straipsnio nėra nei vienoje padarytoj sutartyje. Prie šio reikia pridėti, jog Rygos sutartis nei kiek neanuliuoja Maskvos Rusų-Lietuvių 1290 m., birželio 12 d. sutarties. Rygos sutartis nustato, kad Vilniaus klausimas turi buti išimtinai Lietuvos ir Lenkijos. Tas nei kiek neprieštarauja Rusų-Lietuvių sutarčiai, kuri ir po Rygos sutarties pasirašymo pasilieka pilnoje galėje. Lietuvos respublikai priklauso suverėtė V i l n i a u s valdžia, kurią jai perdavė Sovietų Rusų Respublika, kol pati Lietuvos Respublika nenutars perduoti tą suverėtę valdžią lenkų respublikai.

SVARSTĖ LINŲ KLAUSIMĄ.

Gegužės 3 d. Ministerių kabinete įvyko Finansų Prekybos ir Pramonės Tarybos posėdis, kuriame buvo svarstomas generolo Odry pasiulymas tartis su Klaipėdos kraštu ekonominiais klausimais. Taryba principaliai išsireiškė, kad reikia tartis ir, jei tik klaipėliškiai pasiulys tinkamas sąlygas, daryti sutartį.

Praeitame Tarybos posėdyje, balandžio 26 d. buvo rišamas linų supirkinėjimo ir eksportavimo klausimas. Prieita prie bendro nusistatymo, kad dabar negalima leisti linų laisvos prekybos, nes tas blogai atsilieptų į linų produktavimą ir kainas, taip pat neparanku butų ir pačiai valdžiai užsiimti linų supirkinėjimu ir eksportavimu. Vienu balsu nutarta, kad valdžia pasiliktų sau linų supirkinėjimo ir eksportavimo monopoliją, bet to viso darbo atlikimą pačiai valdžiai kontroliuoti, kainas ir pelną pavestų tam tikrai bendrovei koncesijos pagrindais.

EDWARDSVILLE, PA.

A. L. T. Sandaros 69-tos kp. susirinkimas įvyks nedėlioje, birželio 12 d., 3:30 val. po pietų, paprastoje svetainėje, tuo po susirinkimo S. L. A. 1-mos kp. Gerbiami draugai! Meldžiame skaitlingai susirinkti, nes turime daug svarbių dalykų svarstymui. Pereitą mėnesį susirinkimas neįvyko, nes tą dieną buvo surengtos prakalbos dr. Alseikai. Gerbiamieji! Daugeliui draugų yra mėnesinė toli užsilikus. Malonėkite ateiti ir užsimokėti, nes kitaip laikraštis "Sandara" bus sustabdytas lankyti jusų namus.

Rašt. **S. A. Urbonavičius.**

FARMOS, FARMOS

Nepirkite farmų prastų arba pustynėse, pakol nepamatysi musų didžiosios lietuvių ukininkų kolionijos žemių. Dabar yra geriausias laikas pasipirkti gerą ukę nes žemė pati save parodo javų našumu. Atvažiuokite ir pamatykite, kaip pas mus puikiai kviečiai, dobilai ir kitoki javai auga. Lietuviai, kurie pirko farmas šį pavasarį, pasakoja, kad mestuose daug žmonių nori pirkti farmas, bet bijosi, kad nereikėtų už dyką pravažinėti tikietai.

Aš užtikrinu, kad jusų kelionė į musų kolioniją nebus už dyką, nes čia yra geriausio gatunko žemės—molis su juodžemiu ir auga visoki javai. Tai yra negyrimas arba viliojimas žmonių, bet gryna teisybė.

Tik pamislykit, suvirš 400 lietuvių pirko farmas musų kolionijoje, tas aiškiai parodo, kad yra tinkamiausias kraštas del ukininkystės. Norinti apsigyventi tarpe lietuvių ir įsigyti gerą ukę reikalaukite farmų katalogo.

J. A. ŽEMAITIS,
R. 1, Fountain, Mich.

Pamėginkite naujo
Ruffle-s
Su užregistruotu vaisbaženkliu Suv. Valst. Patentu Biure.
Naujame mėlyname pakelyje.

Visos tvirtos, gemalus užmušančios ypatybės šiame vaiste idėtos, su priemaiša priimniai švelnaus kvėpalo.

Ruffles yra labai paveikiantis pleiskanu pašalintojas — begaliniai puikus plauku sutaisytojas, kuris patiks kad ir gačniausiai ypatai.

Aptiekose parsiduoda po 65c. arba atsiuskite 75c., tad atsiusime per paštą tiesiog iš labaratorijos.

Butinai reikalaukite šitokio pakelio. Žiurekite, kad butų INKARO vaisbaženklis.

URBSZO, SEKYS IR KO.

101 Oak St., Lawrence, Mass.

Agentura laivakorčių, pinigų siuntimo ir t. t. Geriausia ir parankiausia vietą, kur kiekvienas lietuvis randa tinkamą ir atsakantį patarnavimą. Pinigai Lietuvon geriausia ir greičiausia nueina. Išrupiname visiems keliauninkams pasus, padarome visokios rušies liudymus. Esame registruoti NOTARAI Lietuvos Atstovybėje. Visada, kokį tik reikalą turėsite, kreipkitės pas mus, o tikrai busite užganėdinti.

KURSAS NUPUOLĖ

Tai geriausia proga daug auksinų į Lietuvą nusiųst.

Greitume nusiuntimo pinigų nieks su manim negal lenktyniuotis; visiems pinigų siuntėjams pristatau kvitas su parašais priėmėjų pinigų.

Laivakorčių agentura į Liepojų, Hamburgą ir visur.

Pasai kelionei į Lietuvą.

Padarymas lietuviškų dokumentų.

Pinigus siųskite per pašto. Money Order. Rašydami pridėkite 2c. stampą ir visados adresuokite:

P. MIKOLAINIS,
53 Hudson Ave., Brooklyn, N.Y.

Telef. Watkins 2142.

BALTIC STATES BANK

KAPITALAS $250,000.00.

VIENINTĖLIS LIETUVIŲ VALSTIJINIS BANKAS NEW YORKE.

SIUNČIAME PINIGUS LIETUVON perlaidomis ir kablegramais pigiausiu kursu greitai ir teisingai.

PRIIMAME PINIGUS DEPOZITAMS ir mokam 4%.

Nuošimčiai kas mėnuo prikaitomi prie sumos. Pinigus pasidėjimui galima siųsti paštu. Musų Banke laiko pinigus New Yorko Valstija, N. Y. Valstijos Bankų Departamentas ir didžiosios lietuvių organizacijos.

PERSAMDOME SAUGOS DĖŽUTES, $5 metams.

PARDUODAME LAIVAKORTES Į LIETUVĄ ir iš Lietuvos. Keleiviams parduodame Draftus, Keleivių Čekius ir Kredito Laiškus.

VISOKIAIS BANKINIAIS REIKALAIS Patarnaujame teisingai, greitai ir draugiškai.

KREIPKITĖS Į MUS — NEPASIGAILĖSITE.

BANKO VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 3 v. p. p. Užsienių Skyrius atdaras kasdien nuo 9 v. ryte iki 5 val. Subatomis iki 7 v. vakare.

BALTIC STATES BANK,
294 Eighth Ave., Kamp. 25 gatv., New York.

Laiškai Lietuvon

Kam rašyti laiškus Lietuvon ant prasto popiero, kadangi "Sandaros" Administracijoje galima gauti puikių laiškams popierų su gražiomis kvietkomis ir puikiausiomis eilėmis, kurias dabar atspausdinome. Kaip va:

LINKIU JUMI LAISVOS LIETUVOS; Į TĖTYNĘ; MUSŲ VILNIUS; PASVEIKINIMAS (Lietuva Tėvynė Musų); ATMINIMAS LIETUVOS; SKUBĖKI LAIŠKELĮ; PAS GIMINES; PAS TĖVUS; PAS BROLĮ.

Visi laiškai su naujausiomis eilėmis parsiduoda po 5c., 12 už 50c. Daug imant duodame nuošimtį.

"SANDARA,"
327 E Street, So. Boston, Mass.

"KANKLES"

Ilgai lauktos "KANKLES" vėl pradeda kankliuoti. Šį metą komp. MIKAS PETRAUSKAS leidžia netik šių metų "kankles", bet ir visų keturių praeitų metų bus naujai peržiurėtos ir viena knyga-sąsiuviniu išleista. Dabar jų kaina 3 dol., o kaip tik apleis spaudą (už apie dvejų mėnesių) bus "Kanklių" kaina 6 dol. "Sandara" priima prenumeratą. Siųsk tuojaus TRIS dol. šio antrašu:

"SANDARA,"
327 E Street, So. Boston, Mass.

Lietuviai Amerikoje

NORWOOD, MASS.

L. D. S. Išvažiavimas ir kun. Bakšio Kalba.

Gegužės 30 d. L. D. S. Mass. apskritys surengė išvažiavimą, kuriame kalbėjo kunigas Bakšis iš Waterbury, Conn. Šisai jaunas energingas kunigas labai daug skiriasi nuo kitų musų kunigų ir jeigu mes, amerikiečiai lietuviai, turėtume bent desėtką tokių kunigų, kaip kun. Bakšis, tai galėtume pasidžiaugti ir butume labai toli nužengę progrese. Minėtas kunigas, vieton kad ginti klerikalizmą ir tuomi fanatizuoti kataliko žmogaus mintis, drąsiai stoja ginti darbo žmonių reikalus, kad vesti lietuvių liaudį prie apšvietos ir susipratimo, kad kiekvienas pradėtų vadovautis savu protu ir tuomi pagerinti savo buvį. Jisai savo kalboje, apipiešdamas dabartinį bedarbės krizį, ragino visus, kad kiekvienas šviestųsi ir žengtų sykiu su progresu, kad kiekvienas dėtųsi prie sau patinkamų organizacijų ir butų organizuotas. Anot jo: "daug Amerikoje yra įvairių organizacijų: liberališkų, socialistiškų ir katalikiškų, kiekvienas galime pasirinkti sau patinkamą. Kam patinka liberalai, dėkitės prie liberalų; kam patinka socialistai, dėkitės prie socialistiškų; kam katalikiškos, dėkitės prie katalikiškų, tuomi pagerįsite savo buvį. Reiškia, jog kun. Bakšis, vadovaudamosi teisybe ir nenorėdamas aklai fanatizuoti katalikų protą, pastebėjo, jog liberališkos ir socialistinės organizacijos yra naudingos ir jose žiba musų šviesi ateitis. Na, o ką pasakė kiti musų kuniga? Ar jie kada yra pasakę teisybės žodį? Visai ne. Jie skelbė vientik apie tai, kas jiems yra ant naudos, o nauda jiems didžiausia iš tamsių žmonelių, kuriuos jie sufanatizavę laiko tamsybėje. Jiems nerupi darbo žmonių reikalai ir jų gerovė, bet jiems rupi, kad butų prikimšti jų dideli pilvai ir kišeniai pilni pinigų, už kurios galėtų tamsyti žmones, nes jie aiškiai permato, jeigu žmogus pradės vadovautis savu protu, tai supras tas visas šunystes, kuriomis jis šiandie yra kunigų suvadžiotas, na ir tą syk musų riebių klebonų pilvai pradės trauktis ir kišeniai tuštėti. Štai ir didžiausias pavojus. Tad, brolau katalike! išgirsk kunigo Bakšio kalbą, švieskis, žengk su progresu, stok į darbininkiškas, progresyviškas organizacijas, tuokart pagerįsi savo buvį. Tada tu pats ir tavo šeimyna bus pilnai aprupinta geromis gyvenimo sąlygomis, tuokart susilauksi šviesios ateities ir gerovės. O jeigu duosies save fanatizuoti, tai žinok gerai, kad tau vargas ir skurdas yra neišvengiamas ir visuomet busi išnaudojamas. **Katalikas.**

NASHUA, N. H.

Geg. 22 d. miesto salėje buvo susirinkę lietuviai nevien tautininkai, bet ir katalikai ir komunistai. Mat visi išgrdo p. J. Vileišio atsišaukimą, kad išrinktų delegatus ir pasiųstų Washingtonan.

Taigi susiėjome nemažas skaitlius lietuvių. Kad ir įvairių nuomonių, bet Tėvynės reikalus besvarstant, neatsirado daug priešingų siuntimui delegato.

Visgi išrinkome p. Juozą Žuraulią, kurs noriai sutiko važiuoti Washingtonan. Bet reikia ir pinigų kelionei, tad ėmėme svarstyti, kiek reikia kelionei ir kaip surinkti. Vieni patarė, kad draugijos prisidėtų, kaip kad daroma esti kituose miestuose, bet tam labai pasipriešino keletas komunistų, ypač jų užtarėjas p. Galinis. Nutarė tuo sudėti, o kas truks, po namus surinkti. Salėje pradėjo rinkti. Komunistai visi atsikelia ir išeina iš salės. Kiti ėmė juoktis, rėkauti: "Štai tau ir lietuviai!"

Jei jų čia butų daug, tai jie mums netik draugijas suparaližuotų, bet ir nemažai pakenktų tautos veikime. Visa bėda, kad čia žmonės nesusipratę. Daugumas prijaučia Lietuvai ir norėtų dirbti Tėvynės liuosybei, bet nežino, kaip, nes neturime čia pamokytų žmonių, kaip kad kitose kolionijose yra. Netik mes, tautiečiai, bet ir kitos partijos labai mažai teveikia.

Truputį pradėjo atbusti čia taip vadinami parapijonai, nes jie susilaukė jauno kunigo, kurs, kaip man atrodo, gana veiklus ir didis patrijotas. Savo prakalbomis jis persvėrė ligsvarą kitų partijų. Kaip girdėti, jis rengiasi čia sustiprinti katalikiškumo ir tautiškumo ir vienybę tarpe lietuvių palaikyti. Nors neblogas tai daiktas, bet kas-žin ar jam pavyks. **J. Tautietis.**

NASHUA, N. H.

Išrinktas Delegatas Liet. Suvažiavimui Washingtone.

Visuomenės susirinkime, laikytame nedėlioje po pietų, geg. 22 d., š.m., O'Donnell salėj, tapo išrinktas pil. J. Žuraulia, kaipo delegatas pasiųsti geg. 29 d. Lietuvių Suvažiaviman Washingtone.

Reikia pagirti nashuaiečius už prisidėjimo prie šio milžiniško darbo išgavimui Lietuvai nepriklausomybės.

Sus. Pirm. **Ad. Čiočys.**

GIRARDVILLE, PA.

Gegužės 30 d. buvo surengtos pasaulio Pramonės Darbininkų arba Rusijos pritarėjų lietuviškų bolševikų piknikas ir buvo garsinta, kad bus įvairių žaislų, bet tas nepavyko: tiktai buvo apkviestas vienas kalbėtojas, Petruškevičius. Visą tvarką vedė K. Kuncevičius. Prakalbos prasidėjo 4 v. v., bet nieko daugiaus nekalbėjo, kaip tiktai apie rusus. Tai jau aš nė nerašysiu, nes nieko svarbaus nebuvo. Tiktai keistai atrodo, kad Petruškevičius persimainė savo pavardę: Jau dabar vadinasi Peterson. Tai matote, kas iš lietuviškų komunistų: iš tos "laisvės" jau savo pavardes maino, nori patikti svetimtaučiams. Tai tau ir "laisvės" žmonės!

Tame piknike buvo sumanymas, kad parinkti aukas išvadavimui jauno Jušinskio, kuris sėdi kalėjime jau devinti metai. Kadangi nesirado ir nesiranda teisingi faktai, tai advokatas mano, kad galima paliuosuoti. Buvo klausimas pas tvarkos vedėją, kad tam tikslui parinkus aukos, tai vedėjas atsakė: jei jus norite, rinkti aukas kriminalistams, žmogžudžiams. Taip tasai žmogus turi širdį parodyti ant nekalto jaunikaičio ir nepavelino aukas rinkti — tai tau ir laisvės žmogus, laisvės tiktai sau! Bet aukas rinko pagelbėjimui Rusijos bolševikų. **M.L.M.**

CHICAGO, ILL.

Muša ir Mušt Gauna.

Ir tas viskas daroma neva pildant dieviškus įsakymus, bet ištikrųjų pažvelgus ir persitikrinus reiškia pardavimas savo valios tikybiniam fanatizmui.

Vienoje iš musų Chicagos kolionijų, vadinamoje Bridgeportas yra keli katalikiški fanatikai, kurie be triukšmo, kaip žydas pietų be svogunų, negali apsieiti. Pasitaiko, kad už triukšmo kėlimą susirinkimuose gauna mušti, bet nepaliauna savą purviną darbą varę.

Seredoje, gegužės 25 d., Šv. Jurgio parap. svet. iniciatyva J. J. Elias (Elijošiaus) buvo sušauktas masinis susirinkimas, kuriame buvo manyta pasitarti apie siuntimą delegato į Washingtoną. P. J. J. Eliui atidarius susirinkimą ir paaiškinus jo mieri, tuo prasideda užsipuldinėjimai ant p. El., kas turįs tiesą šaukti šitokį susirinkimą? kam jis esąs reikalingas? ir t. t. Pil. El. buvo paaiškinęs atidarydamas susirinkimą ir dar atkartojo porą sykių, bet tas nenuramino ir vėl buvo klausta, kas sušaukė susirinkimą ir kam jis reikalingas. Visą triukšmo pradžią darė Julijonas Šliogeris (to žmogelio matyt daug korespondencijų dien. "Drauge", kai-kurie sako, kad jis pavelijęs savo pavardę vartoti kokiai kitai ypatai), paskui atsistoja ir musų garsusis Sekleckis, kurs yra gavęs mušt nuo taip pasivadinusio vyskupo Mickevičiaus už kėlimą triukšmo jo susirinkime, yra mušęs Joną Dimšą, kam jis priguli prie Chicagos Lietuvių Tarybos, ir už kalbėjimą apie žuvusius pinigus, kurių rugpiučio 16 d., 1920 buvo surinkta 241 dol., o Sekleckis sako, tiktai 80 dol. Dimša įdomavo, kaip ta skaitlinė persimainė iš 241 į 80, už tą jam per kalbamąją, tai Ponas Sekleckis, kaipo autoritėtiškas žcogus, nes jis yra viršiausis komitetas Šv. Jurgio bažnyčios, užsipuolė ant p. J. Elias, kam,girdi, tu nepaaiškini taip svarbių klausimų: jeigu tu to nepadarai, tai aš užgesinu šviesas svetainėje. Čia yra musų svetainė, mes galim daryti, kas mums tinka, o tu eik šalin nuo estrados.

Dalykas buvo taip: Federacija ir kunigai pasiuntė savo šunelius, kad jie sugriautų susirinkimą. Mat, tas susirinkimas su tikslu pasidarbuoti išgavime Tėvynei Lietuvai Laisvės, kas musų kleriui yra visai priešinga. Dar Sekleckis garsina uždarysiąs šviesas esant pilnai svetainei žmonių. P-nas Seklecki, paaiškink, kas su tavim atsitiktų, jeigu uždarius šviesas kokia nelaimė atsitiktų svetainėje? Antras, kokiomis durimis tamsta pats išeitum? Tamsta turi nepamirštą pavyzdį, kada pereitą rudenį kleb. M. Krušas uždarė šviesas kliubiečių šokiui. Pameni, kaip jis, toks didelis žmogus, su pagelba zakristijono per užpakalinį langą prasišalino, net į kleboniją negalėjo sugrįžti be pusiaunakčio?

Grįšių prie susirinkimo. Sekleckis ir dar keli jo sėbrai nors buvo pasirįžę sugriauti susirinkimą, bet tas jiems nenusisekė. Kada pasirodė, jog čia Federacijos užsimojimas prieš šitą susirinkimą, tai kai-kurie atsilankiusieji pasakė kelius žodžius ir prieš Federacijos darbelius su pasipiktinimu. Taipogi Stasys Grišius federuotiesiems patėmijo, kad vietoje šaipyties susirinkime, tai jiems vieta kur ant kampo, o ne susirinkime, tai lenkberniškas darbas. Faktas, kad lenkai pas mus turi savo agentus, o tais kaip tik atatinka federuotieji. Šitame susirinkime paaiškėjo, kad nuo kitų Chicagos lietuvių nėra ko tikėtis Tėvynės rėmimo darbuose, kaip vienintėliai nuo Chicagos Liet. Tarybos, kuri ir šiuo kartu pasiuntė bene penkis delegatus į Washingtoną.

Mirė Jonas Martinkus.

Gerai chicagiečiams pažįstamas Jonas Martinkus mirė gegužės 22 d., 1921 m., 33-jų metų senumo. Jo tėvai atvežė jį iš Lietuvos apie 25 metai tam atgal iš Girdiškės parapijos, Tauragės apskričio. Atvykęs į šią šalį lankė ir užbaigė bažnytinę mokyklą. Beto baigė keturių kliasų Sv. Stanislovo Kolegiją.

Baigęs mokslą dirbo advokato ofise ir teismuose už perkalbėtojį. Beto buvo labai veiklus darbuotojas tarpe lietuvių: prigulėjo prie aštuonių bažnytinių draugijų. Jono pakastuvės taipogi nepraėjo be kai-kuriems apgailėtinų nuotikių. Nors jis buvo vienas iš pažangiųjų katalikų (mat musų kunigėliai tokių nemėgsta), bet jis pildė visas katalikiškas pareigas, nuo seniai turėjo nusipirkęs Šv. Kazimiero kapinėse plecių (lotą), taipogi ėjo išpažinties. Kadangi Šv. Jurgio parapijos klebonas pranešė, kad šiomis dienomis baigiasi velykinės išpažintys, ir bus daug svetimų kunigų to darbo užbaigimui, tai ir Jonas pasirįžo eiti velykinės. Bet atėjus rytmečiui, kada reikėjo eiti bažnyčion, tai jau Jonas buvo susirgęs, ir tą rytą išvežė jį ligoninėn, kame už poros dienų beširdė mirtis jam atėmė gyvybę. Kada jo motina atėjo bažnyčion apkalbėti, kaip čia pakastuves pasekmingai sutvarkius, tai klebonas pasako, kad neleis į bažnyčią, kadangi nebuvo velykinės išpažinties atlikęs. Bet vistiek klebonas M. Krušas pasiuntė vikarą kun. Svirskį į numirėlio namus, kad tenai jį pakrapintų.

Dabar visi kalba, kad tie patys bažnyčios komiteto minėtieji triukšmadariai ir čia pasitarnavo, ir čia savo purvinas rankas prikišo.

Mano manymu, tas tegul buna pavyzdžiu visiems musų apšviestiems lietuviams, kad neeiti pas kunigus. Mes, ačiu musų storonei, turime gražias tautiškas kapines, tenai nereikalaujama nuo numirėlių jokių kvotimų.

Nabašninkas J. Martinkus paliko po savo mirčiai neužmirštamą pagarbą už jo darbštumą. Paliko seną motiną, du brolių: Juozą ir Stasį ir moterį, kurią buvo vedęs 1916 metais.

Perkuno Išpažintojas.

WORCESTER, MASS.

"Salomėja" Scenoje.

"Salomėja"! "Sadomėja" scenoje! Visur buvo galima išgirsti šnekučiuojant jau senai; adv. Bagočius iš Bostono loš Herodo rolę! Profesionalė lošėja dalyvavusi Amerikoje lošimuose iš lietuvių, p-lė Čaplikiutė, sužibės Salomėjos rolėje — kiti kalbėjo.

Aš, mėgdamas teatrą, ypač lietuvišką, nenukenčiau "nenuduinęs" Lietuvių svetainėn, kur buvo lošiamas viršpaminėtas veikalas ketverge, gegužės 26 d. Birutės J. P. ir D. Draugijos, 8 v. vakare. Žmonių rinkosi nemažai, net moterėlės su "bliaujančiais" vaikais neiškentė neatvykusios "Herodo" pasižiurėti. Jau 8:30, visi nerimauja. Išėjęs pirmininkas kaž-ką aiškina. Atsidaro uždanga. Išeina du vaikinai ir sako dialogą. Vieno nieko negirdėti, kito geriau, bet nieko negalima suprasti. Publika vis nerimauja. Vėl pirmininkas aiškina. Išeina jauna mergaitė, dekliamuoja eiles. Gal ir neblogai, bet kur čia žmogus išgirsi! Kaž-kas atsiliepia: maniau, kad "Salomėją" vaidįs, o čia niekais bando atlikti: "Turėk kantrybės, žioply — kitas atsiliepė. Ir vėl pirmininkas ant estrados aiškina kaž-ką apie Bagočiaus "šiušius." Turbut juoką norėjo pasakyti, bet niekas nesijuokia, visi tik laukia "Salomėjos".

Pagaliaus uždanga pakyla. pradeda lošti "Salomėją." Publika aprimsta. Atmetę juokus į šalį eisime rimtai prie paties veikalo ir vaidinimo. Nekalbant daug apie veikalą, jisai man labai nuobodus, nors ir neilgas, per daug monotoniškas. Vertėjas pavartojęs nelabai turtingą lietuvių kalbą, tai yra per daug stačių neaptašytų sakynių. Ypač viename daikte, kur "Salomėja" įsimylėjusi į Jokananą, praddeda išrokuoti jo gražumą, apkalbėjus, pasigėrėjus akimis, plaukais, kunu, pagaliau kalba apie "burną" (?). Džiaugiasi ji, kad burna labai graži ir raudona ir nori tą burną pabučioti. Turbut norėta pasakyti veidą ar lupas. Šventas Jackau! Kas tau bučiuos burnon?! Bet tuščia jo! Geri lošėjai pataiso prastą veikalą, o prasti lošėjai sugadina net gerą dalyką. Priėjęs prie lošimo trumpai apie tai pasakysiu. Abelnai imant sulošta prastai. Pirmiausiai išėjęs A. Kramilius jauno Siriečio Sargybos Viršininko rolėje. Jisai toli gražu negalėjo suprasti ir tinkamai atvaizdinti ypatą jauno, karšto, giliai įsimylėjusi "Salomėjon" jaunikaičio. Rankas susiėmęs, lėtai kalbėdamas tik kalbėjo savo žodžius, it poterius. Sunku net buvo į jį žiurėti. Džiaugiausi, kuomet jisai savo rolę užbaigė. P-nas Bagočius neužginčyjamai geras lošėjas. Bet šį kartą kaž-kodėlei, kaikur šlubavo, žodžiuose ir taip gyvumu. Aš manau, kad kitų lošėjų prastas lošimas nervavo jį, kas ir pakenkė vykusiai "Herodą" atvaizdinti. Patartina butų, kad p-nas Bagočius dalyvautų ten, kur visos spėkos geros, tuomet bus lengviau ir jam savo gabumus parodyti. Gi "Herodienės" rolė lošiama M. Purvis (gal Purvienė?) išėjo prastai. Be jokio gyvumo ir įvairumo. J. Skliutas, Jokanano rolėje išėjo neblogai. Tragiškas, daug reiškiantis balsas labai tiko, kaipo pranašui. Judėjimai taipgi pakenčiami. Kitos gi rolės menkos, nėra ką apie jas ir rašyti. Taip tat išėjo taip daug garsintas veikalas. Parodija teatro, daugiau nieko!

Gaila, kad "Birutė" darko veikalus. Jeigu jau nori statyti, kodėl neimti tokius veikalus, kurie lengviau pastatomi? Girdėjau, kad p-lė A. Čaplikiutė režisieriuoja. Labai smagu matyti ją veikiant dailės srityje, bet drauge ir gaila, kad ji nedalyvauja su tokiomis draugijomis, kurių tikslas yra veikti vien tik dailėje. Girdėjau, kad ji buvo kviesta. Bet matomai per daug ir žiuri į teatrą "bizniškai". Kur daugiau pinigų, tai ir gerai, o idėja.... et. **Kaukė.**

CHICAGO, ILL.

Liet. Am. Rubų Išdirbimo Bendrovė laikė nepaprastą susirinkimą geg. 2 d., 1921, M. Mildažio svet., 2244 W. 23rd Pl. Susirinkimas buvo ytin skaitlingas, nes dalyvavo apie 200 dalininkų. Susirinkimą atidarė vice-pirm., M. Macke. Rašt. perskaitė pranešimus nuo bendrovės pirm. A. Karsoko, kuris su pora direktorių yra išvažiavęs Lietuvon del steigimo verpimo, audimo ir siuvimo dirbtuvės. Iš pranešimo pasirodo, kad minėta bendrovė labai toli yra pirmyn nužengus. Taipgi skaitytas statutas, kurį Lietuvos valdžia yra priėmusi. Toliau pakviestas p. V. B. Ambrozaitis, atvykęs iš rytinių valstijų, kuris tuo laiku lankėsi Chcagoje. Pastarasis kalbėjo apie bendrovės reikalingumą ir jos vertę įsigijant naujai industrijai Lietuvoje.

Baigiant susirinkimą pasakė atsisveikinimo žodį adv. K. Gugis, kuris išvažiuoja į Lietuvą. Susirinkimas užsidarė 10:30 v. vakare.

Susirinkime Buvęs.

NORWOOD, MASS.

"Sandaros" num. 18, apart kit-ko buvau pastebėjęs "Darb." korespondentui Vilyčiai kas-link vietos klerikalų surengtų diskusijų. Dabar vėl tas Vilyčia per "Darb." teisinasi save ir klerikalus. Kadangi kiekvienas prasižengėlis, kokį jis nepapildytų prasižengimą, vistiek užkluptas teisinasi, taigi ir "Darb." korespondentas Vilyčia kitaip negalėjo pasielgti. Todel tą palikęs tik pastebėsiu į užmetimus, kuriuos paskleidė Vilyčia sandariečiams ir man. P-nas Vilyčia rašo, kad "Z., kaipo gerai visiems žinomas J. P. ir pasižymėjęs šmeižikas katalikų visuomenės", ar Zan. J. P., ar kas kitas, čia palieku nekliudęs, nes nesvarbu. Bet tik svarbu, kuomet "Darb." koresp. V. sulipdęs Zan. su J. P. apšaukė šmeižikais katalikų, tai jau perdaug. Jau iš jus, klerikalai, nesykį buvo reikalauta, kad nurodytumėt, kur ir kame yra apšmeižti katalikai? Kaip išrodytų, jei aš "Darb." koresp. Vilyčią pavadinčiau vagym, neišparodęs, kur ir kame Vilyčia ką pavogė? Ar nereikalautų Vilyčia nuo manęs priparodymų? Suprantama, kad reikalautų. Taigi ir p. Vilyčia, vietoje vadinus kitus šmeižikais, faktiškai priparodykite, kur ir kame šmeižtas. Vilyčia vadina mane šmeižiku tuom, kad aš rašiau, jog klerikalai vengia stoti į viešus debatus ar diskusijas su sandariečiais, ir Vilyčia pabriežė, kad sandariečiai bijo su klerikalais stoti į debatus. Gerai, jeigu taip, tai kuomet Liet. Piliečių Sąjungos skyrius surengė diskusijas ir debatus ir buvo kviečiami klerikalai, o bet-gi neatėjo. Aišku, kad vengė klerikalai viešai stoti į ginčus. Ir kur čia sandariečių baimė viešų debatų, kuomet jų (sandariečių) vadovaujama P. Sąjunga kelis sykius jus, klerikalai, kvietė į ginčus? Taigi p. Vilyčia neapgalvojęs mane apšauki šmeižiku. Be to, dar p. Vilyčia rašo: "Z. vėl meluoja, sakydamas, kad debatuose (supr. klerikalų surengtose diskusijose) buvo išneštas protestas prieš Pil. Sąjungą. Juk pats Z. skaitė "Darbininką", kad protestas buvo išneštas prieš Pil. Sąj. VADUS, o ne prieš P. Sąj.. Kam taip meluoti?" Gerai, p. Vilyčia, užcituokim tą jus protestą, štai kaip skamba: **"Griežtai protestuojame prieš L. P. Sąjungą ir visokius jos išmislytus gązdinimus."** Taigi kur čia šmeižtas ar melagystė? Mat klerikalams šmeižiko, melagio ir t. t. vardus savo priešininkams teikti, tai paprastas jų liežuvio skonis.

Zanavykas.

BROOKLYN, N. Y.

Gegužės 29 d. buvo suvažiavimas Liet. Piliečių Sąjungos skyrių New Yorko apielinkės tikslu sutverti apskritį ir visada buti ant sargybos Lietuvos valstybės, atremti priešus, nežiurint kokie butų, ar iš lauko, ar vidaus. Dalyvavo nuo 5 skyrių. Išrinka pastovią valdybą, kuri tėmįs Lietuvos valstybės nuotikius, kiek galima rems L. valstybę ir visada jos priešus nurodys, kad apsisaugojus. Išrinko 4 atstovus į Vašingtono suvažiavimą, kuris yra gegužės 30 d.

Apskr. Korespondentas,
P. Pavilonis.

ANSONIA, CONN.

Brangus Ansonijos lietuvių gyvanašliai! Praplėškite akis ir pažiurėkite į liuosybę. Gana miegoti tamsybėje. Žinote, kad palikote Lietuvoje pačias ir vaikus, duokite nors kokią pagelbą, kad prašo ir maldauja vergdami, o jus viską pamiršote, ką jus palikot už marių plačiausių ir už mėlynųjų. Dar paminėsiu vieną, kuris paliko Lietuvoje moterį ir dukterį Martą ir atvažiavo Amerikon 1908 m. ir per keturioliką metų nė gromatos nerašė savo pačiai ir vaikams. Dabar-gi atrašė duktė gromatą ir prašo, kad tėvelis atsiųstų nors kelius centus, bet tas tėvelis tik su kumutėmis geria ir laiško nepaiso.

Ansonijos Plikis.

DAKTARAS

RAŠO DR. F. S. ZURWELL.

Žodį DAKTARAS daugelis persistato vienoje prasmėje su žodžiu GYDYTOJAS. Net tuli gydytojai, ypač physicians (paprasti gydytojai), mano, jog, tik tie, kurie mokinos medicinos yra tikri daktarai. Poor fish! Mat, medicinos kolegijose nemokina etymologijos (mokslas apie žodžius, jų kilmę, reikšmę) neigi jų purrikulume toki žartai paminėta. Ir kas čia viską vienoje galvoje sutalpins!

Užtat rasi bus neprošalį, kaip gydytojams, taip savamoksliams, publicistams pakišt iškraukas iš enciplopedijų, ką reiškia žodis DAKTARAS.

Žodis "daktaras," etymologiškai negrinėjant, paeina iš lotinų kalbos **docere,** kas reiškia mokinimą. "Docent" lotiniškai reiškia mokytojį, o "docile" reiškia bent ką, kas yra mokinama.

Doktrina, dokumentai ir daktarai etymologiškai yra artimi giminės.

Seniaus daktaro titulą suteikdavo vientik mokytojams. Laikui bėjant mokyklos pradėjo suteikti garbės laipsnius žymesnėms ypatoms tarpe hierarchijos sluogsnių.

Dvyliktame šimtmetyje Bolognos provincijoje, Italijoje, atrandame, jog keturi mokytojai tapo pagerbti daktaro titulu, butent: Bulgarus, Martianus, Jacobus ir Huho. Anie mokytojai nieko daugiau nemokino, kaip tik tiesos.

Kiek vėliaus daktaro titulas perėjo prie kanonikų.

Popiežiui Inocentui viešpataujant jau atsirado doctores decretorum, taip kaip **doktores legum.** Nuo to Vokietijoje įėjo madon universitetuose dalyti laipsnius J. U. D. (Juris Utriusque Doctor), kas reiškia daktarą abiejų teisių.

Amerikos universitetai taip pat suteikia L. L. D. laipsnį, už ką nors atsižymėjus. Kas gauna diplomą su L. L. D. (Doctor of Law) jis yra vadinamas Daktaru. 13 šimtmetyj atrandame daktarus: Medicinos, gramatikos, liogikos ir filozofijos. Nuo šio laiko advokatai atsisakė daktaro laipsnio, palikdami tik teologijos magistratams. Tų laikų "medicinos daktarai" buvo ne gydytojai, o tik burtininkai, kurie "gydė" su maldomis vaikydami velnius iš sengančiųjų. Suprantama, tų laikų kunigai turėjo karštas imtynes su velniukais, kurie tankiausiai kunigėlius parrisdavo, nes, mes žinome, kad bakterijos, kurios gimdo ligas, poterių nesibijo; joms reikia stiprių nuodų, kuriuos paprastai vadiname medicina.

1145 m. Paryžiaus universitetas pasekė Bologna ir žymesniems tų laikų kunigams suteikė daktaro (negydytojo) laipsnį. Tai buvo P. Lombard ir Gilbert de la Porree. Tačiaus, laikui bėgant, advokatai ir kunigai lipdydami viens antram daktaro titulus, nupuldė paties žodžio vertę. Neveltui Furetiere savo žodyne apskelbė mokslinčių, kaipo žmogų, kuris išmoksta, o daktarą, kuris užmiršta.

Anglijoje ir po šiai dienai chirurgo (operacijų gydytojo) ir dentisto nevadina daktarais, išskiriant iškilminguose susirinkimuose perstatydami juos pavadina daktarais. Bet physician (paprastas gydytojas) ir Anglijoje priimta vadinti daktaru. Turbut, delto ir Amerikoje tuli, tik paprastus gydytojus vadina daktarais.

Abelnai, Amerikoje visus gydytojus vadina daktarais. Del aiškumo Amerikos gydytojai šale "Dr." vartoja tam tikrus vardus pagal savo speciališkumą. Paveizdan: Dr. P. D. Smith, **physician,** kas reiškia parastą abelną gydytoją. Arba Dr. J. C. Jones, **surgeon** — operacijų gydymo specialistas. Kitur: Dr. A. H. Brown, **dentist**— burnos ligų specialistas. Bet daugelis kitų specialistų, k. v.: Dermitologist (odos specialistas), Orthopedist (kojų ir kitų nenormališkumų specialistas) etc., etc. neturi mados vadintis save techniškais titulais, išskiriant apgarsinimuose.

Suprantama, yra daugelis ir tokių šelmių paprastų gydytojų, kurie siulosi visų specialistų vietose. Čia, prie progos, reikia pažymėti, kad toki ponai nėra gydytojai, o tik DAKTARAI. Toki daktarai nieko neišgydo, išskiriant kišeninį gumbą. Musų dienose medicinos kolegijose reikia net keliolikos profesorių, kurie mokina vieną ar du dalykus kiekvienas. Jei profesoriai, mokydami busiančius gydytojus negali mokyti 15 ar 20 skirtingų dalykų, tai kam čia reikalauti nuo paprasto gydytojo pilno tobulumo jo profesijoje, kurią jis mokinosi nuo 15 ar 20 skirtingų profesorių?

Mes gyvename specialistų gadynėje. Tik specialistai stiprųs savo vietoje. 2-300 metų mokyčiausiais vyrais skaitėsi tik valdininkai, kunigai. Tada mokyklų kaip ir nebuvo; mokslas buvo visai nežinomas. Politikieriams nereikia lankyti mokyklas. Miklus liežuvis, lengvos kojos ir stiprųs kumščiai, tai politikieriaus diploma. Laikas ir reikalas išmokino svietą daug dalykų. Ir štai mes jau turim universitetus ir mokytus vyrus bei moteris. Už tat mes jau matome daug įvairios rušies daktarų, kurie mokina svietą to, ko jie patys moka, nes daktaras kaip jau minėjau, reiškia mokytojį.

Daktaras gale savo pavardės rašo pavienes raides, k. t. M. D.; D. M. D.; D. D. S.; Ph. D.; Sc. D.; L. L. D.; D. D.; D. O.; D. C.; D. M. D. ir D. D. S. reiškia ta pat t, y. dentistai. Tik M. D. ir D. D. S. daktarai yra gydytojai, o visi kiti daktarai, tik daktarai, bet anaip tol ne gydytojai.

Savamoksliai beletristai, o ypač publicistai, turėtų įsidėmėti, kad įdėjimas "Dr." svetimženkliuose dažnai buna klaidingas prasmėje. Ypač tankiai matosi lietuviškuose laikraščiuose kur veda polemikas su kunigais "Dr." rašo su svetimženkliais.

Žodžiai įstatyti svetimženkliuoe reiškia išvirščią prasmę, pašiepimą bei svetimžodį.

Daleiskime, p. Raulas Mieguostas paminėdamas Dr. kun. P. K. Melagį įdeda "Dr." svetinženkliuose, kas reiškia, kad kun. Melagis nėra daktaru. Po teisybei P. Raulas Mieguostas neikiek nepašiepia Dr. kun. Melagio, o tik pripažįsta, kad P. Mieguostas nežino savo nežinojimo.

Visi gydytojai yra daktarai, bet nevisi daktarai yra gydytojais. Kurie sumažina bei prašalina skausmus, ligas, tie yra daktarai gydytojai.

T.M.D. Reikalai.

T. M. D. KUOPOMS.

Labai negerai, kad kuopos tulose musų kolionijose išrinkusios naują kuopos valdybą nepraneša Centrui naujųjų kuopos valdybos narių vardų nei adresų. Šiuomi skelbiu butinai, kad kuopos pakeitusios savo kuopos valdybos narių sąstatą tuojau praneštų Centro sekretoriui, nes jei kuopos nepraneša adresų, tai kuopų nariai negauna knygų ir kitokių pranešimų, siunčiamų iš Centro. Taigi butų gerai, kad visos kuopos praneštų savo kuopų sekretorių adresus.

Kurios kuopos dar negavo knygų, tai tuoj praneškite Centro sekretoriui.

Dabar užtojus vasaros sezonui visos kuopos kiek galint turi dirbti del T. M. D.: rengti išvažiavimus, piknikus, piknikuose prakalbas. Pripašinėt naujus narius ir rinkti į Centrą mokestis. Dar yra Centre pasilikusių keletas desėtkų T. M. D. gražių ženklelių. Kuogreičiau parsitraukite ir nariams pardavinėkite. Gražus, auksinis su Lietuvos vytimi ženklelis, kaštuoja tik $1.50. Pinigus į Centrą reikia prisiųsti iš kalno.

T. M. D. Centras taipgi pasiųlo kuopoms, knygynams ir visiems perkupčiams naują T. M. Draugijos leidinį: "Lenkų Sąmokslas Lietuvoje". Knygos kaina 60 centų. Kuopoms, knygynams ir visiems perkupčiams didelis nuošimtis. Su užsakymais kreipkitės prie T. M. D. Centro Sekretoriaus. Knyga yra labai naudinga ir istorijos žvilgsniu labai reikalinga turėti kiekvienam lietuviui.

'Psychologijos Rankvedys" yra išsiųstas į Lietuvą ir tenai Lietuvos kalbos žinovų bus peržiurėtas ir Lietuvoje atspaustas; taigi tas leidinys bus šiektiek suvėlintas. Bet į pabaigą šių metų tikimės gauti iš Lietuvos ir nariams, užsimokėjusiems už 1920 bus išdalinėta.

Verčiama lietuvių kalbon H. G. Wells'o "The Outline of History." Veikalas bus 1,353 puslapių ir šiuomi laiku TMD. Centro Valdyba tariasi tą veikalą išleisti. Visas leidimas apsieis apie šešis suvirš tukstančius dolerių. Pirmasai tomas bene bus tuojau pradėtas spausdinti. Kada bus jau sutartis užbaigta, tai tuoj nariams bus plačiau pranešta viešai. Apie tą H. G. Wells'o leidinį viso literaturos pasaulio kritika atsiliepė kuogeriausia, o "New York Times" paskaito Wells'o veikalą geriausiuoju istorijos veikalu, kokį žmonija iki šiol turėjo. Veikale yra apie 200 paveikslų ir žemlapių. Taigi matote, kad T. M. D. ateitis yra labai naudinga ir reikia dirbti visas spėkas įtempus, kad tik turėtume T. M. D. keliolika tukstančių narių ir kada visi nariai dirbs su pasišventimu del musų visų lietuvių apšvietos ir gerovės, tai mes, Centro Valdyba, galėsime duoti pasauliui lietuvių kalboje milžiniškus veikalus.

Taigi visi prie darbo!

T. M. D. Centras dalyvauja Washingtone, D. C. lietuvių suvažiavime gegužio 30, 31 dienas ir atstovas praneš organe visas reikalingiausias žinias musų organe "Sandaroję".

Visi T. M. D. nariai butinai turi sekti musų organą ir įdomauti, kas jame rašoma.

JONAS SEKYS,
T. M. D. Sekretorius.
101 Oak Street,
Lawrence, Mass.

LIAUDIES MOKYKLOS TELŠIUOSE.

(Pabaiga).

Del No. 4 pastebėjo, kad Sąjungos darbuotė negali priklausyti Krašto Apsaugos Ministerijai. Vis del to reiktų pagalvoti kokiai Ministerijai panašios organizacijos turėtų priklausyti. Siulo suredaguoti tą paragrafą taip, kad Sąjunga priklauso Krašto Apsaugos Ministerijai.

At. Ralys (v. s.) pabriežė Šaulių Sąjungos tikslą, kuris esąs tik karinis auklėjimas, bet jis taip pat auklėjęs pilietinę sąmonę.

Išsireiškė prieš Sąjungos priklausymą Krašto Apsaugos Ministerijai.

Prie Šaulių Sąjungos įstatymo dar kalbėjo: **At. Mikšys** (k. d.), **at. Bičiunas** (k. d.), **at. Murakaitė (k. d.)** ir referentas. Šis įstatymas I skaitymu priimtas ir atiduota komisijai parengti kitam skaitymui.

Asmens žodžio **at. Venclauskas pareiškė,** kad jis niekad nėra prigulėjęs prie Šaulių Sąjungos.

Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.
" 1 " 3 P. M.
" 7 " 8 P. M.
Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

Pranešimas

Pranešame, kad Darbo žmonių Knygyno katalogai 1920 metų jau išsibaigė, gi 1921 dar negatavi, todel kurie negavote teiksitės atleisti. Dabar Darbo žmonių knygyno SANDĖLIS išaugo į taip didelį, kad ta vieta, kurioje dabar yra pasidarė per ankšta, prisieina ieškoti didesnės vietos, kurioje butų galima netik, kad visas Europoje ir Amerikoje išleistas lietuviškas knygas sutalpinti, o ir svetimtautiškų kad nemažai tilptų, tad del tos priežasties reikalinga taipat didelio katalogo, kokio dar lietuviški knygynai niekuomet neturėjo. Parupinimui to, reikia daug pinigų. Taipgi del stokos pinigų ir dėlei dar nežinomos vietos gali buti, kad ims laiko apie keli mėnesiai, kol viskas bus gatava ir todel, brangųs Darbo žmonių Knygyno rėmėjai, turėdami progos pasinaudokite per draugus, kurie gali ypatiškai atvažiuoti, arba patys atvažiuokite, mes užtikriname, kad čia gausite knygų, kokių kituose knygynuose negaunate, jau dabar turime galybę tik-ką iš spaudos ir jau atgabenta iš Lietuvos knygų, taipgi laikraščiai: "Lietuvos Ukininkas" 10c., "Socialdemokratas" 5c., "Sietynas" 30c., "Aušrinė" 30c., "Trimitas" 20c. "Mokykla ir Gyvenimas 50c. Siųskite užsakymus ir kartu pinigus šiuomi adresu:

J. B. AGLINSKAS,

3238 S. Halsted St., Chicago, Ill.

R.M.S.P.

ORDUNA Bir. 18, Liep. 30
ORBITA Liep. 2, Rugp. 13
OROPESA
Liepos 16, Rugp. 27

Geriausis pasiulyjimas del trečios klesos pasažierių

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York.

KAM KENTĖTI?

Raumatizmo, neuralgijos ir raumenų gėlimai greitai nustoja, jeigu patrini su

PAIN-EXPELLER

Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.

Žiurėk, kad gautum tikrąjį-garsųjį per daugiau kaip 50 metų.

Reikalauk, kad turėtų Ikaro (Anchor) Vaizbaženklį.

ŽEMLAPIAI IŠ LIETUVOS

Paskutiniomis dienomis gavome iš Klaipėdos Lietuvos žemlapių, kurios parduodame po $1.25. Tad, kurie norite, pasiskubinkite, nes jau baigiame sykiu su užsakymu siųskite ir pinigus "Sandaros" adresu.

Tel. S. B. 2488

DR. J.C. LANDŽIUS - SEYMOUR
LIETUVIS
Gydytojas ir Chirurgas
506 Broadway, S. Boston, Mass

Dr. Tessmer

DENTISTAS

306 Main St., Worcester, Mass. viršui "Iver Johnson" kautuvės

Patyręs dentistas, prieinamos kainos. Atdara subatoms po pietų. Nedėliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H.S. Stone O.D.

Akiu Specijalistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Biznieriai ir Profesionalai Garsinkitės "Sandaroje."

PINIGAI IR LAIVAKORTĖS

Siunčiame pinigus Lietuvon žemiausiu dienos kursu, negu kitos įstaigos. Parduodame **Laivakortes** ant visų linijų didžiausių laivų. Padarome **pašportus** važiuojantiems Lietuvon. Atitraukiame gimines ir šeimynas iš Lietuvos. Patinkam keleivius ant visų New Yorko stočių. Siųsdami pinigus Lietuvon arba užsisakydami laivakortę visuomet išpirk Money Orderį ir adresuokite sekančiai:

AMBRAZIEJUS & DANIELIUS,

168 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Tel. Greenpoint 5975. (A. L. T. S. Nariai).

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT,

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Smagumas ir sveikata virtuvėje

Daug kartų pasitaiko, kad reikia sušildyti valgį į labai greitą laiką, tai tą syk **NEW PERFECTION Kepimo Karasininis Pečius** yra parankiausis. Visa šiluma yra gatava į laiką. Atsiminkite, kad balta ugnis duoda daugiausiai šilumos.

Kaip pabaigi virimą tai pasuk degtuvą ir ugnis užsigesina ir virtuvė palieka, vėsi ir smagi

Kitas naudingas ir parankus del namų yra **NEW PERFECTION Vandenio šildomas Pečius** suteikia karštą vandenį į kelias minutes

NEW PERFECTION yra padarytas su 1, 2, 3, ir 4 degtuvais. Su šiluma ar be šilumos del jusų kambarių. Parduodami pas visus krautuvninkus.

Stokime į Kovą Su Priešu!

Mes šiandien gyvenam didžiausiam žmonijos istorijos judėjime. Kovojam už pagerinimą buvio, bet kadkova butų laimėta, mes turim žiurėti, kad musų kunas butų sveikas, nes tik su sveiku kunu galim gerai kovoti su savo priešu. Musų priešas -- tai yra musų ligos.

Mes išdirbam gyduoles pagal Europos ir Amerikos specialistus. Visose gerose aptiekose visoje Amerikoje galima gauti šias musų gyduoles:

Salutara Biteri ..... **Kaina $1.50**
Reguliatorius del moterų **$1.00**
Kraujo Valytojas, kurio pats užvardinimas išaiškina reikalingumą .. **$1.00**
Salutaro Linimentas, del visokių kaulų skaudėjimų ir kitokių skausmų .. **50c.**

TRIAJANKA, kas-gi nežino musų garsios namų gyduolės?

Jeigu negali pas savo aptiekorių gauti musų gyduolių, kreipkitės pas mus.

Reikalauk musų surašo vaistų ir žolių — siunčiam dykai.

SALUTARAS DRUG & CHEMICAL COMPANY,

1707 SO. HALSTED STR., Dept. 109, CHICAGO, ILL.

Vietos žinios.

"PIRMOSIOS GEGUŽĖS".

Gegužės 28 d. Muzikos ir Dramos draugija "Gabija" po vadovyste gerb. kompozitoriaus Miko Petrausko statė scenoje 3-jų veiksmų, 5-kių atidengymų operą "Pirmosios Geguzės" Šio puikaus dailės veikalo žodžiai yra V. Stagaro, muzika M. Petrausko. Kaadngi šio veikalo rengėjai, t. y. "Gabijos" draugija ir M. Petrauskas likos iškųsti miesto valdžiai, buk šis dailės veikalas yra rengiamas perstatyti, kaipo propagandai prieš Suvienytų Valstijų valdžią, tad mėgįsime maž-daug peržvelgti veikalo turinį, kad lietuvių visuomenė galėtų arčiau su juo susipažinti ir suprasti, kokie šio dvidešimto šimtmečio gyvunai per savo akis mato dailės veikalus propagandomis, ir kodel jie jiems taip "trepni" atrodo.

Veikalo lošime dalyvavo sekančios ypatos: Pilypas, Survillų tarnas — J. Varaitis; Mariutė, Survillų tarnaitė — Eva Čižiutė; Grafas Survilla — J. Navadauskas; Grafienė Survillienė — O. Raulinaičiutė; Justina, Survillų duktė, Paulina Šarkaitė, Viktoras Kedys, studentas— P. Apšiega; Žandarų Vakmistras — A. Juodgudis; Žandarų viršininkas — A. Bačiulis; Golubiov, palieges dainius — V. Šereika; Jermolov, kriminalistas — M. Biekša; I Kareivis, revoliucionierius — A. Mockevičius; Oficieras, revoliucionierius — A. J. Gotautas; II Kareivis, caro šalininkas — A. Mizara; Senis Kedys — J. Šilinis; Juozukas — R. Ruseckiutė. Kareiviai: P. Žilinskas, J. Tribuliauskas, V. G., J. Bulskis. Režisieriai: N. Rastenis, V. Kiburis. Giesmininkams ir orkestrai vadovavo gerb. kompozitorius Mikas Petrauskas.

Pirmojo veiksmo nuotikiai yra 1905, gegužės pirmą dieną, kurioje grafas Survilla didžiuojasi prakilnumu savo šeimynos, gi tuo tarpu jo duktė Justina, budama progresyviškos, darbininkiškos dvasios, pasipriešina savo Tėvo neteisybėmis, ir dirba kartu su revoliucionieriais, kurie daro plenus, kad sumažinti darbininkų skriaudas, kad paliuosuoti juos iš tos cariškos ir poniškos vergijos. Grafas, norėdamas gelbėti dukterį iš revoliucionierių įtekmės, tiek nupuola žemai, kad pastoja donoščikas ir įskundžia žandarams revoliucionierių susirinkimą, bet su pasibaisėjimu pamato, kad su kitais revoliucionieriais yra suimta ir jo duktė Justina.

Vėlesniai perstatyti Sibyro tyrlaukiai, kuriuose suvaryti politiški prasikaltėliai, nukamuoti, alkani, su išblyškusiais veidais ir drebančiomis geležiniais pančiais surakintomis rankomis, apkalba savo pergyventas dienas ir laukia tos dienos, kurioje užtekėjus šviesi saulutė, nudžiovys nuo jų išblyškusių veidų ašaras, ir nuims nuo išdžiuvusių rankų geležinius pančius.

Tuo tarpu griuva caro sostas. Pasiekia juos toji linksma žinia, visi grįžta į savo gimtinius kaimus, susitinka su savo senais tėvuciais, ir pažįstamais draugais, su kuriais jau švenčia Pirmą gegužės dieną laisvai ir nebijodami jokių šnipų, nė žandarų. Veikalas yra puikus literatišku, dramatišku ir dailės žvilgsniu, kas parodo, jog autoriui šio veikalo teko buti darbo žmonių eilėse ir suprasti jųjų vargus ir caro žandarų žiaurumus.

Gerb. M. Petrausko muzika šiam veikalui pritaikyta, yra labai žavėjanti, ir kada suskamba Simfonijos stygos, lydinčios aktorių žodžius,tai savyj pasijunti, ką tokio nepapasto, žavėjančio, kas priverčia paskęsti į gilias svajones.

Aktoriai savas rolias atliko gana gerai, kas parodo, jog gabijiečiai su gerb. komp. M. Petrausku nepasigailėjo daug triuso ir pasišventimo tinkamam prisirengimui, nes kiekvienas aktorius savo rolę gerai atliko. Ypatingai šiame veikale gerą įspudį parodė p. J. Navadauskas ir p-lė Paulina Šarkaitė, kurie šio veikalo vadovaujančiose rolėse labai šauniai atsižymėjo kaip lošime, taip ir dainose ir tuomi paliko nepamirštinus įspudžius ant visados.

Tad peržvelgus visą veikalo turinį nesimato jame nieko tokio baisaus, kas galėtų buti priesinga Suvienytų Valstijų valdžiai. Tai kodel tas skundikas bėga pas miesto valdžią skųsti "Gabijos" draugiją ir komp. M. Petrauską? Nejaugi jam nepatinka perstatomas drbininkų susipratimas? Nejaugi jam gaila caro ir tų visų jo šalininkų, kurių jungą nuo savo sprando nusikratė susipratęs darbo žmogus? Ne! Cia jis vadovavosi kitokiu išrokavimu, pas jį buvo pagiežos jausmas, kad"Gabijos" su savo mokytoju pajiegta pastatyti tokius dailės veikalus, kokius negali kitos draugijos. O antras dalyks, tai jisai yra darbo žmonių priešas, nes jis aiškiai suprato, jog kuris tik išvys šį veikalą perstatant, aiškiai pamatys, jog darbo žmogus gali pagerinti savo gyvenimą vien tik per susipratimą, per apšvietą ir vienybę. Va tai kas jam buvo baisu, kad žmogus nepradėtų protauti ir nejieškotų teisybės.

Bet jam šnipijada nepavyko, ir veikalas pavyko kogeriausiai, ir jis šiandien pasiliko su nečysta sąžine, kuri jam visuomet primįs jo atliktą judošišką darbą, kurį jis papildė vadovaudamasi neteisybe.

Linkėtina kaip "Gabijai", taip ir gerbiamui kompozitoriui M. Petrauskui, neatsižvelgiant ant judošiškų skundikų, nenuilstančiai veikti dailės dirvoje, kelti lietuvių dailę ir vesti lietuvių liaudį prie susipratimo į šviesesnę ateitį. Gi visi išdavikai, jeigu ne šiandie, tai rytoj pamatys savo nešvarius darbus ir bėgantis gyvenimo laikas atsilygįs jiems taip, kaip jie bus užsitarnavę. **Reporteris.**

REDAKCIJOS PRIERAŠAS. Gerb. komp. M. Petrauskas nepaiso jokių jam statomų kliučių ir uoliai darbuojasi. Dabar jis rašo muziką naujam veikalui "Vaikas ar Mergaitė?" Veikalas bus lengviau pastatomas, taipgi prieinamas ir mžesnėms muzikos draugijėlėms.

SO. BOSTON, MASS.

Susirinkimas A. L. T. Sandaros 7 kp. bus birželio 8 d., seredos vakare, prasidės 7:30 val., savam kambaryje, 327 E St. Malonėkite visi atsilankyti, nes bus daug svarbių reikalų apsvarstymui.

Rašt. A. Rasimavičius.

DIDELĖS PRAKALBOS!
Žinios iš Washington'o.

Aeinačią pėtnyčią, birželio 10 d., 8 v. v., Lietuvių svetainėje Simano Daukanto Lietuvių Mokykla rengia prakalbas. Kalbės "Keleivio" redaktorius St. Michelsonas mokyklos reikalu, o delegatai, parvažiavę iš Washingtono papasakos daug įdomių žinių, ką girdėjo pas prezidentą Harding'ą. Aeikite visi.

S. D. Mokyklos Valdyba.

ŠAUKIASI PAGELBOS.

Jonas Šindaras su trimis mažais vaikučiais, gyvenantis 532 E. Seventh St., yra sunkiose gyvenimo aplinkybėse ir šaukiasi pagelbos. Tad Bostono ir apielinkės lietuviai išgirskite tų mažų našlaičių balsą, sulig išgalės suteikdami jiems pagelbą.

"Sandaros" Adm.

LIETUVIAI SUJUDO

SKUBINAS Į LIETUVĄ GREIČIAUSIAI SVARBIAIS REIKALAIS.

11 birželio su laiku "Lapland" per **BALTIC STATES FINANCE CO., S. Bostone,** vėl iškeliauja skaitlingas burelis musų brolių į Lietuvą. Juos palydės musų atstovas iki pat Kauno. Visi jie palieka savo draugus Amerikoje, todel del žingeidumo paduodame čionai jų vardus:

1) Pranas Švelnikas, 2) Petras aukštikalnis, 3) Olga Aukštikalnienė, 4) Alena Aukštikalniutė, 5) L. Gušauskienė, 6) Pranas Repšus, 7) Ona Davalgienė, 8) Andrius Davalga, 9) Getruda Davalgiutė, 10) Jonas Visockis, 11) Domininkas Šapokas, 12) A. Kubis, 13) J. Kubis, 14 A. Mockus, 15 B. Mockienė, 16) D. Rutkauskas, 17) A. Rutkauskas, 18) A. Rutkauskiutė, 19) K. Minkauskis, 20) J. Minkouskis, 21) J. Vaitekunas, 23) F. Stasiulis, 24) O. Naudžiunienė, 25) A. Naudžiuniutė, 26) T. Badževičia, 27) P. Badževičienė, 28) G. Badževičiutė, 29) J. Jozėnas, 30) M. Jozėnienė, 31) A. Jozėnas, 32) R. Jozėnas, 33) O. Survilienė, 34) J. Survilas, 35) D. Stripinis, 36) K. Purlis, 37) V. Sadauskas, 38) J. Milikauskas, 39) Vaclovas Gegužis, 40) B. Gegužienė, 41) J. Baranauskas, 42) J. Genevičia, 43 A. Genevičienė, 44) A. Genevičiutė, 45) J. Genevičius, 46) S. Butkevičius, 47) D. Butkevičienė, 48) St. Butkus, 49) J. Stančikas, 50) V. Kuzinavičius, 51) M. Baltrukonis, 52) A. Latauskas, 53) V. Venckus, 54) V. Šapuliauskas, 55) A. Demzlis, 56) A. Demzlienė, 57) P. Demzlis, 58) V. Gilis, 59) K. Gilienė, 60) A. Giliutė, 61) M. Daržinskienė, 62) V. Valiulis, 63) Z. Olseika, 64) A. Olseikienė, 65) P. Olseika, 66) M. Banis, 67) E. Banienė, 68) A. Banis, 69) J. Šeškas, 70) J. Klibas, 71) A. Sinkevičia, 72) J. Balčiunas, 73) M. Balčiunienė, 74) J. Balčiunas, 75) P. Kokauskas, 76) P. Kokauskienė, 77) J. Vaitkus, 78) G. Skerstonienė, 79 St. Skerstonas, 80) O. Skerstoniutė, 81) P. Motiejunas, 82) L. Šerėnas, 83) E. Šerėnienė, 84) L. Šerėnas, 85) P. Šerėnas, 86) P. Saltonas, 87) M. Saltonienė, 88) S. Saltonas, 89) B. Šiurila, 90) O. Šiurilaitė, 91) T. Šiurila, 92) A. Strazdauskas, 93) J. Strazdauskienė, 94) J. Strazdauskiutė, 95) J. Strazdauskas, 96) D. Maneikis, 97) A. Beržanskas, 98) L. Beržanskienė, 99) S. Beržanskiutė, 100) O. Venckienė, 101) J. Tamulevičia, 102) S. Paplauskas, 103) M. Paplauskienė, 104) M. Paplauskas, 105) P. Paplauskas, 106) J. Paplauskas, 107) Povilas Pempė, 108) A. Gudaitis, 109) V. Karosas, 110) A. Bagužis, 111) K. Staniulis, 112) B. Šarkis.

Kurie turi pasportus ir norėtų sykiu keliauti su šiuo buriu, kreipkitės tuojaus, o mes pasistengsime aprupinti visais reikalingais vizais.

Važiuojančius per mus keleivius, musų atstovas palydi iki laivo, sutvarko bagažus ir aprupina keleivius visais reikalingais daiktais kad neturėtų jokių kliučių. Išlipus iš laivo pasitinka ir aprupina tolimesne kelione iki pat namų.

Sekantis didelis laivas su musų keleiviais išplauks 14 d. Birželio, ant kurio taipgi yra užsiregistravęs skaitlingas burys lietuvių. Todel kurie manote važiuoti Lietuvon ar kur nors kitur, klauskite pas mus paaiškinimų.

BALTIC STATES FINANCE CO.
357 Broadway,
Tel. 1061, So. Boston, Mass.

AR VISI ŽINOTE?

KAD, 4 LIEPOS, 1921

BUS

PIKNIKAS

Daug įžymių svečių bus iš visų šalių, kurie iš kalno rengiasi atvažiuoti.

Kalbės įžymiausi kalbėtojai ir dainuos garsiausi chorai.

RENGIA AMERIKOS LIETUVIŲ TAUT. SANDAROS NAUJ. ANGL. APSKRITYS.

LAKE WAUSHAKUM PARKE, FRAMINGHAM, MASS.

Prasidės 10 val. ryte ir trauksis iki 10 val. vakare.

GERBIAMIEJI:—

Vienas iš didžiausių piknikų Naujoje Anglijoje. Minėtas parkas yra vienas išgražiausių parkų, nes randasi prie didelio ežero ir aplink labai puikus pušynas. Yra didelė salė šokiams, kurion telpa penki šimtai porų šokikų. Bus įvairių žaislų. Ir taipgi susidės gana didelis muzikalis programas. Yra užkviesti keli chorai dalyvauti. Apart minėtų chorų jau prisižadėjo dalyvauti D. ir M. Dr-jos "Gabijos" choras po vadovyste komp. M. Petrausko. Žodžiu sakant, visi bus pilnai užganėdinti. Užtikrinam kad kiekvienas jausitės, kaip rojuje.

SPAUDOS KOMISIJA

PASARGA: — Važiojant iš Bostono imkite Framingham karą nuo Park Sq. ir važiuokite iki Framingham arba nuo Park Sq. Subway Chesnut Hill karą ir mainytis ant viršminėto karo Framingham, išlipus eiti Hollis St., ir Parkas.

NOTARAS
(Rejentas)
JONAS D. SEKYS,

101 Oak St., Lawrence, Mass.

Koki tik legališki popieriai ar dokumentai reikia padaryti ar užtvirtinti, tai čia tas viskas daroma su geriausiu rupestingumu ir už prieinamą kainą, kaip tai: **visoki liudymai, daviernastys, pirkimo bylos, vekseliai, pasai** ir t. t.

Parsiduoda

12 šeimynų namas, neša randos $105.00 į mėnesį. Randasi arti karų linijos, bažnyčios ir mokyklos. Prekė tiktai $6,500, parsiduoda ant lengvų išlygų.

Kreipkitės pas:
A. MIZARĄ,
361 Broadway, S. Boston, Mass.

EXTRA! EXTRA!

PARSIDUODA MONTELLO KO-OP. KRAUTUVĖ. NAMAS SU VISAIS RAKANDAIS IR LOTAS ŽEMĖS, TURI BUTI GREITAI IR PIGIAI PARDUOTAS. NORINTI PIRKTI KREIPKITĖS:

MONTELLO CO-OP. ASS.,
30 INTERVALE ST.,
MONTELLO, MASS.

Strand Lunch

Puikiausia Lietuviška VALGYKLA So. Bostone. Švariai viskas užlaikoma. Valgiai visados švieži ir skaniai pagaminti.

Taigi ateik, o persitikrinsi.

K. BLINSTRUBAS, Prop.
304 W. Broadway,
So. Boscton, Mass.

DEL VISŲ!

Taisau visokius čeverykus vyrų, moterų ir vaikų. Gali vaikščioti taip kad su naujais. Padarau stiprai ir gerai ir pigiai. Užeikite del persitikrinimo. Visiems patogi užeiga, arti Lietuvių svetainės.

A. ABAZORIUS,
301 E. St., So. Boston, Mass.

Puiki Lietuviška
UŽEIGA
pas
ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston Mass.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

Laikrodžiai Atpigo

16 S. Vyriško didumo, šriubeliu varomas, ant 21 akmens, 14 k. kaušiukai gvarantuoti ant 25 metų .... 25 doleriai
Siuskite užsakymus, nes greit gali išsibaigti.

P. VALUKONIS
375 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.